

FINANCIEEL VERSLAG 2011
HOGESCHOOL ROTTERDAM

Bestaande uit:

Verslag College van Bestuur
Verslag Raad van Toezicht
De jaarrekening 2011
Overige gegevens en Bijlagen

HOGESCHOOL ROTTERDAM

<i>Titel</i>	Financieel Verslag 2011
<i>Eventueel: Subtitel</i>	n.v.t.
<i>Dienst (en)</i>	Financiën & Studentregistratie
<i>Vastgesteld/goedgekeurd op</i>	11 juni 2012
<i>Registratienummer (DocBase)</i>	I0264-2012/AvdA/stb
<i>Docbasenummer</i>	00294125

INHOUDSOPGAVE**PAGINA**

1	Verslag College van Bestuur	3
2	Verslag van de Raad van Toezicht	15
3	De jaarrekening 2011	24
3.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2011	24
3.2	Geconsolideerde staat van baten en lasten 2011	26
3.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2011	27
3.4	Presentatie van het financieel verslag	28
3.5	Inrichting en grondslagen	29
3.6	Toelichting op de geconsolideerde balans 2011	34
3.7	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	41
3.8	Niet in de balans opgenomen regelingen	41
3.9	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	42
3.10	Toelichting algemeen	48
3.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2011	50
3.12	Enkelvoudige staat van baten en lasten 2011	52
3.13	Toelichting op de enkelvoudige balans 2011	53
3.14	Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten 2011	56
4.	Overige gegevens	57
4.1	Accountantsverklaring	57
4.2	Bevestiging college van bestuur	60
4.3	Resultaatbestemming	60
5	Bijlagen	61
5.1	Gegevens over de rechtspersoon	61

Model E : Verbonden partijen

Model F : Vermelding op basis van de WOPT

Model G : Verantwoording Subsidies

Model H : Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

1 Verslag College van Bestuur

Het financieel verslag van de Hogeschool Rotterdam geeft in financiële termen de ontwikkeling weer van het afgelopen boekjaar en de financiële positie bij de start van het nieuwe jaar. Naast het financieel verslag wordt door de hogeschool een separaat jaarverslag uitgebracht.

De financiële ontwikkelingen en financiële positie kunnen niet los worden gezien van tal van andere ontwikkelingen die hier direct of indirect op van invloed zijn. Ontwikkelingen die zich veelal niet beperken tot het betreffende boekjaar, maar een oorsprong hebben in het verleden en waarvan de gevolgen en consequenties schaduwen werpen naar de toekomst.

In dit verslag worden de voor de positie van de hogeschool belangrijkste ontwikkelingen meer in een historisch perspectief en in een ruimer kader geplaatst om een beter inzicht te verkrijgen in specifieke financiële ontwikkelingen gedurende het verslagjaar. Ten aanzien van de indeling van dit verslag zijn de huidige richtlijnen van het ministerie van OCW (RJO), de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 660 en RJ 400) en BW 2 Titel 9 in acht genomen.

1.1 Algemene informatie

Mission statement

Hogeschool Rotterdam is een kennisinstelling die geworteld is in de stad en de regio. Centrale maatschappelijke opgave voor de hogeschool is het opleiden van een brede en diverse studentenpopulatie tot hbo-professionals die de vraagstukken uit de beroepspraktijk resultaatgericht aanpakken. Hogeschool Rotterdam leidt op voor de brede (regionale) arbeidsmarkt en draagt bij aan de ontwikkeling van professionele beroepen door onderwijs, onderzoek en innovatie. Er studeren ruim 31.000 studenten en de hogeschool biedt werk aan meer dan 3.000 beroepskrachten.

Aanduiding van de kernactiviteiten

De Hogeschool Rotterdam kent als kerntaak het opleveren van studenten met een HBO-diploma. De opleidingen van de hogeschool, zoals in het Centraal Register Hoger Onderwijs gevestigd, omvatten de volgende sectoren:

- Hoger Pedagogisch Onderwijs
- Hoger Technisch Onderwijs
- Hoger Gezondheidszorg Onderwijs
- Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs
- Hoger Economisch Onderwijs
- Hoger Kunstenonderwijs

De hogeschool kent 108 bekostigde opleidingen, 71 bacheloropleidingen, 23 masteropleidingen en 14 AD programma's.

Sinds enkele jaren staat bij de hogeschool ook nadrukkelijk toegepast onderzoek op de agenda. In de kenniskringen sturen de lectoren het onderzoek aan dat mede wordt uitgevoerd met, tijdelijk, gedetacheerde docenten/onderzoekers uit de opleidingen.

Private activiteiten, voornamelijk commercieel onderwijs, werden tot 2011 uitgevoerd binnen de stichting Transfergroep Rotterdam. Vanaf dit jaar, 2011, is deze activiteit toebedeeld aan een aantal instituten. De overige instituten zijn bezig om eigen aanbod te ontwikkelen.

Juridische structuur

De Hogeschool Rotterdam heeft de rechtsvorm van een stichting. Het bevoegd Gezag van deze stichting wordt gevormd door het College van Bestuur dat verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht.

De stichting Hogeschool Rotterdam is gefuseerd met de stichting Transfergroep Rotterdam. In 2011 is deze fusie, met terugwerkende kracht naar 1 januari 2011 geëffectueerd. Door deze fusie verwierf de hogeschool de B.V. Beheer- en exploitatiemaatschappij Itor (Itor BV), die geen activiteiten ontplooit.

De Hogeschool Rotterdam bezit alle aandelen van B.V. RDM Campus. De activiteiten die de BV ontplooit zijn het exploiteren van onroerende zaken op Heijplaat voor bijeenkomsten, vergaderingen en onderwijs en het exploiteren van horecavoorzieningen.

De geconsolideerde financiële verantwoording van de Hogeschool Rotterdam bevat tevens de cijfers van genoemde BV's.

Organisatiestructuur

De organisatie van de Hogeschool Rotterdam kent een tweelagenstructuur. Onder het College van Bestuur, bestaande uit drie leden, ressorteren de instituutdirecteuren en de stafdirecteuren. De organisatie kent onder het College van Bestuur 13 instituten, inclusief de Rotterdam Academy, 8 diensten en het bureau AMC. De doelstelling is de omslag van scholingsinstituut naar kennisinstituut te maken. Hiertoe is in 2011 het Instituut voor Onderzoek en Innovatie toegevoegd waarin alle lectoren en Kenniskringen zijn ondergebracht. De activiteiten die van de Transfergroep zijn overgekomen, de private commerciële scholingsactiviteiten zijn bij een viertal instituten ondergebracht.

In 2011 werkten er gemiddeld 2.279 fte (3.293 personen) bij de hogeschool. Hiervan waren 59 fte direct betrokken bij de private activiteiten.

Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

- *Algemeen financieel beleid en resultaat*

Gedurende het jaar is erop gestuurd om binnen de vastgestelde begroting te werken. Het geconsolideerde resultaat is uitgekomen op 3,0 miljoen euro. Hierin is het resultaat van de private activiteiten, 0,6 miljoen euro, en van de BV RDM Campus, 17 duizend euro, verwerkt. De nieuwe bekostiging stelt dat iedere Nederlander nog één bachelor- en één masteropleiding kan volgen op kosten van de overheid. Daarnaast wordt per schooljaar 2012-2013 de zogenaamde langstudeerdersmaatregel ingevoerd. Die maatregelen hebben een negatief effect op de rijksbijdrage.

Intussen nemen het aantal bekostigde studenten en het marktaandeel en daarmee de bekostiging nog steeds toe. De groei van het budget loopt twee jaar achter bij de groei van de studentaantallen. Dit komt doordat de bekostigingssystematiek van het ministerie werkt met de zogenaamde T-2 bekostiging.

De hogeschool voert zowel offensief als defensief beleid met als doel actuele opgaven voortvarend aan te pakken en zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de toekomst om zodoende ook in de toekomst een financieel gezonde organisatie te blijven. Bij de Begroting van 2011 is uitgegaan van een bezuiniging van overheidswege gezien de omvangrijke bezuinigingsoperatie die werd voorbereid. Daarom is terughoudend beleid gevoerd ten aanzien van ondermeer de personeelslasten. Zo is er rekening mee gehouden dat er geen prijspeilcompensatie voor gestegen salarislasten en de gestegen pensioenpremie zou worden ontvangen.

Naast defensieve maatregelen om de lasten terug te dringen zijn er ook offensieve maatregelen genomen om het marktaandeel gelijk te houden of te laten stijgen om zodoende de baten te doen stijgen.

- *Strategisch beleid*

Een van de speerpunten in 2011 was om het profiel van de hogeschool nog scherper te formuleren en uit te werken. Het profiel wordt op drie niveaus uitgewerkt, te weten het niveau van de hogeschool, van de instituten en van de kenniscentra. Op hogeschoolniveau is op een aantal relevante terreinen een start gemaakt met deze uitwerking. Relevante terreinen waarop aanscherping is aangebracht zijn doorwerking van thema's uit het onderwijsbeleid in het personeelsbeleid, Leven Lang Leren en internationalisering. In het nieuwe Position Paper (2012) zullen deze samenkomen.

De profilering van de instituten is voor de toekomst verhelderd. Na de geplande verhuizingen, zomer 2012, kunnen de instituten deze profilering in de praktijk verder vorm geven.

- *Hogeschool en Rotterdamse regio*

De instroom van nieuwe studenten vertoonde een forse groei (+8%) ten opzichte van 2010. De instroom was 9.350 studenten waarmee een marktaandeel van 7,2% is gerealiseerd. Hierdoor treedt een stabilisatie in de baten op.

Om de diversiteit van de instroom te vergroten en het percentage studenten dat een studie met een diploma afsluit te verhogen is onder het motto 'Studiesucces voor iedereen' in 2008 gestart met een samenhangend programma. Dit programma werd voor een belangrijk deel gefinancierd uit de zogenaamde G4/5 middelen, aangevuld met eigen middelen. Inmiddels is bekend dat deze G4/5 middelen per 2012 niet langer beschikbaar zijn. De bijdrage aan studiesucces is in 2012 zekergestellt door een bedrag van 2,7 miljoen euro uit de normatieve rijksbijdrage hiervoor te reserveren.

In 2011 is de opleiding Bachelor Medische Hulpverlening aangevraagd en verkregen. Met de Hogeschool Inholland werd overeengekomen dat zij de opleiding Bachelor Scheepsbouwkunde overdragen. Deze opleiding zal in Rotterdam in een nieuw instituut, het instituut Hogeschool voor Haven en Zeevaart worden ondergebracht. Dit betreft een samenwerkingsinitiatief van de hogeschool met de STC Group.

De Hogeschool werkt nauw samen met strategische partners in de maatschappelijke omgeving. Bij de instituten zijn rond 80 formele samenwerkingsovereenkomsten/convenanten tot stand gekomen en er zijn er zo'n 15 in voorbereiding. De gestructureerde wijze waarop de contacten met werkvelden worden onderhouden, bestaat bij de instituten ook uit het overleg in de zgn. Beroepenveldcommissies. Leden van het College van Bestuur en directies participeren ook actief in diverse organisaties in de regio, zoals bijvoorbeeld de Economic Development Board Rotterdam, het Tridelta overleg, Kenniscentrum Mainport Rotterdam, etc.

- *Onderwijsbeleid – het ROM*

De afgelopen jaren zijn inspanningen er op gericht geweest om studenten voldoende intensieve programma's aan te bieden door het ontwikkelen van normen voor de contacttijd. De normen zijn gesteld in klokuren en zijn voor het eerste t/m het vierde cursusjaar voor de VT-bacheloropleidingen: 580, 580, 320, 280. Het aantal uren over de jaren heen is in totaal 1760. In 2011 voldeed 89% van de opleidingen aan deze totaal norm.

Besloten werd om de Deeltijdse studieroutes extra aandacht (voorzieningen, programmering, bundeling) te geven, opdat deze aantrekkelijker zouden worden. De voorstellen werden in de loop van het jaar voorbereid. Mede door de genoemde wijzigingen in de bekostigingsregeling van het ministerie zal de hogeschool het adagium 'een Leven Lang Leren' mede met commercieel onderwijs moeten waarmaken.

- *Inhoudelijke speerpunten*

De profilering van de kenniscentra heeft ertoe geleid dat in 2011 het Instituut voor Onderzoek en Innovatie van start is gegaan waarin de lectoraten in nieuwe kenniscentra zijn gebundeld.

Die zijn gevormd rond de zes inhoudelijke thema's die de hogeschool heeft gedefinieerd in lijn met de speerpunten voor de ontwikkeling van de regio.

- *Mensen en middelen*

Door de groei van het aantal studenten en daarmee van de budgetten was het de laatste jaren mogelijk elk jaar meer personeel aan te trekken om de groeiende groep studenten te accommoderen.

De eerder gemaakte afspraken rond het functiehuis voor docenten kenden ook voor het verslagjaar doelstellingen. Met de mogelijkheid om, onder voorwaarden, door te groeien naar schaal 13 werd het carrièreperspectief voor docenten verbeterd. Ook voor het ondersteunend personeel werden functies vastgesteld in verwante functiefamilies. Bekendmaking van de functies die van toepassing waren op de desbetreffende medewerkers, vond in december 2011 plaats.

De lasten die voortkomen uit wachtgeld en/of het faciliteren van vertrekafspraken met aanwezig, niet functionerend, personeel zijn ten laste gebracht van het budget voor defensief beleid. Hierin wordt een terughoudend beleid gevoerd. In 2011 zijn enkele, kleinere, afkoopsommen betaald. Het gevolg hiervan is dat er geen WOPT meldingen gedaan moeten worden, anders dan de verplichte melding van de bestuursleden.

In 2011 zijn vele voorbereidingen getroffen om door verschuiving van een aantal opleidingen tussen Instituten en door herhuisvesting van Instituten de profilering van de Instituten en daarmee van de hogeschool duidelijker vorm te geven.

- *Kwaliteitsborging en governance*

Kwaliteitszorg is in onze benadering dat we op elk organisatieniveau van de organisatie doelbewust en cyclisch werken aan het bereiken van die concrete doelen. Daarbij vanzelfsprekend rekening houdend met wensen en eisen van externe belanghebbenden, de criteria voor goed onderwijs zoals vastgelegd door de NVAO en de criteria voor goed praktijkgericht onderzoek die zijn geëxpliciteerd door de Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO). Kwaliteit wordt aangestuurd, bewaakt en beoordeeld binnen de Plan, Do, Check, Act – cyclus (PDCA). Deze cyclus wordt doorlopen op elk niveau (medewerker, opleiding, instituut/dienst, CvB). In het jaar 2011 stond op het gebied van de kwaliteitszorg de voorbereiding van de zgn. instellingstoets (proefaudit gepland voor 2012) centraal. Als de instelling op grond daarvan in haar geheel 'in control' wordt geacht, is de beloning dat er bij accreditaties van onderscheiden opleidingen een zgn. verlicht regime van toepassing zal zijn. De voorbereidingen vergden dat er een aanzienlijke reeks documenten waarin de kwaliteitsborging vastligt tot stand werden gebracht, dat bedrijfsprocessen werden beschreven en dat reguliere documenten ontsloten werden.

Ter voorbereiding op de instellingstoets, die in 2013 zal plaatsvinden, zijn talrijke activiteiten gestart. In 2011 is ondermeer een kwaliteitshandboek verschenen en zijn de diensten, onder aansturing van O&K en AMC, met het onderwerp kwaliteitszorg aan de slag gegaan. In dit kader worden ook de beschreven processen getoetst en andere processen beschreven.

Ten aanzien van de governancestructuur waren er geen veranderingen ten opzichte van de voorafgaande periode. De Hogeschool hanteerde (uiteeraard) de Gedragscode Hoger Beroepsonderwijs en bracht geen veranderingen aan in de wijze van toepassing daarvan. De genoemde intensieve verbinding van de hogeschool met strategische partners in de omgeving past uitstekend in de zgn. Horizontale dialoog die de instelling op grond van de gedragscode Governance geacht wordt te voeren.

Als gevolg van de wijziging van de WHW in 2010 diende de hogeschool een zgn.

Toegankelijke faciliteit in te richten. Daaronder wordt verstaan een voorziening die ervoor zorgt dat klachten en geschillen van studenten ter behandeling aan de juiste instantie worden

voorgelegd. De Hogeschool richtte zo'n voorziening in met de naam Bureau Klachten en Geschillen. In 2011 werd het mogelijk gemaakt dat klachten en geschillen digitaal zouden worden ingediend. Ondanks het verlagen van de drempel bleef het aantal klachten en geschillen bij de hogeschool dat in het verslagjaar ter behandeling werd voorgelegd, erg beperkt.

Risicomanagement

In het kader van het risicobeheersings- en controlesysteem is ook in 2011 het risicoregister opnieuw beoordeeld en hebben er aanpassingen plaatsgevonden. Dit heeft erin geresulteerd dat in de top-5 'huisvesting' en 'regelgeving en toezicht' zijn opgenomen. Het imago-risico is nadrukkelijk gekoppeld aan 'social media' en rendement is gekoppeld aan kwaliteit. Ten opzichte van de vorige top-5 is 'toenemende diversiteit' als onderwerp verdwenen.

De top-5 ziet er als volgt uit:

1. Bekostiging
2. Huisvesting
3. Regelgeving en toezicht
4. Social media en imago (reputatie)
5. Rendement en kwaliteit

1. Bekostiging

Dit punt stond al op 1 en blijft daar staan. Dit is logisch gezien de financiële crisis en de steeds groter wordende eigen bijdrage die van studenten wordt verlangd. Zo wordt in 2012 de langstudeerdersmaatregel voor studenten actueel. Dit betekent dat ongeveer 2700 studenten geconfronteerd zullen worden met een boete, bovenop het reguliere collegegeld, van ruim drieduizend euro. Voor een deel van deze studenten is de verwachting dat dit betekent dat zij de studie zullen staken.

Daarnaast heeft deze maatregel ook een inhoudelijk effect op de instelling. Er moeten zogenoemde prestatieafspraken met het ministerie worden gemaakt. Deze afspraken gaan over 7% van de rijksbekostiging. 5% hiervan krijgt de hogeschool zodra er afspraken met OCW zijn gemaakt. 2% krijgt de hogeschool alleen als OCW van mening is dat onze afspraken ambitieus genoeg zijn. In het slechtste scenario vervalt dit deel van het budget op termijn. (De hogeschool gaat er overigens van uit dat ze realistische afspraken met het ministerie zal maken die ze ook zal halen.)

2. Huisvesting

Dit risico betreft het aantal studenten in relatie tot de bekostiging en het gebruik. Daarnaast heeft de hogeschool een groot aantal monumentale panden, met bijbehorende kosten. Tot slot is de markt, om eventueel een pand af te stoten, voorlopig niet rooskleurig.

3. Regelgeving en toezicht

Om diverse redenen dient er steeds meer verantwoording aan diverse instanties te worden afgelegd. Inmiddels is dit zo omvangrijk dat een belangrijk deel van de managementaandacht hiervoor vereist is. Hierbij hoort ook dat interne controles en administratieve processen worden uitgebreid. Dit alles gaat ten koste van de primaire taak.

4. Social media en imago

Door technische ontwikkelingen (youtube, facebook, twitter) kan ieder incident leiden tot een niet gewenste uitvergroting. Beheersing van incidenten en het voorkomen van ongewenste nieuwsitems is hiermee soms onmogelijk.

5. Rendement en kwaliteit

Het studierendement staat steeds meer in de spotlights. We weten dat dit in de Rotterdamse regio lager is dan gemiddeld. De hogeschool zal de kwaliteit van het onderwijs niet verlagen om het rendement langs die weg te beïnvloeden. Wel wordt gestuurd op de kwaliteit van docenten en ondersteuning aan studenten om langs die weg het rendement positief te beïnvloeden. Dat dit gezien de beschikbare budgetten zijn grenzen kent is evident.

Huisvesting

In 2010 is het Paviljoen gereed gekomen en gebruiksklaar gemaakt. Volgens planning is het begin 2011 in gebruik genomen. In 2011 zijn de eerste ervaringen met dit gebouw opgedaan. Hieruit blijkt dat het niet helemaal heeft gebracht wat ervan werd verwacht. Met name de 'spontane' contacten in het centrum op de begane grond voldoen niet aan de verwachting. De functionaliteit van de overige verdiepingen, waar ondermeer het private onderwijs wordt uitgevoerd, voldoet wel. De inrichting van de begane grond wordt momenteel herzien.

In 2010 zijn onderhandelingen gestart met de eigenaar van het voormalige Eneco gebouw. Deze hebben in 2011 geresulteerd in een 10-jarige huurovereenkomst met de mogelijkheid tot een 5-jarige verlenging. Het Instituut voor Gezondheidszorg neemt vanaf het studiejaar 2012/2013 het grootste deel van het gebouw in gebruik. In het voorjaar van 2012 verhuizen bijna alle centrale delen van de Diensten naar de tien hoogste verdiepingen.

Om al het onderwijs vanaf september 2012 goed te kunnen huisvesten zijn nog twee kleinere gebouwen aangehuurd. Het betreft het pand aan de Max Eeuwelaan en het pand Wijnhaven 99.

Nevenstichting Transfergroep Rotterdam en twee bv's.

Inleiding

In 2011 heeft een fusie plaatsgevonden tussen de stichting Hogeschool Rotterdam en de stichting Transfergroep Rotterdam. Deze fusie is met terugwerkende kracht per 1 januari 2011 ingegaan.

Transfergroep; Itor BV

Binnen de Transfergroep functioneerde deze aparte rechtspersoon, Itor BV. Door de fusie zijn de aandelen voor 100% in eigendom gekomen van de hogeschool. Bij Itor BV vinden met ingang van 2006 geen activiteiten meer plaats.

BV RDM Campus

Deze BV is geheel in bezit van de hogeschool. De BV richt zich op de verhuur van congres- en vergaderruimte inclusief de bijbehorende catering.

1.2 Toelichting op het resultaat ten opzichte van de realisatie 2010 en Gewijzigde Begroting 2011

In deze toelichting zullen alleen de belangrijkste verschillen op hoofdlijn worden toegelicht. Een rode draad is dat vergeleken met 2010 de groei van studentaantallen en het in 2011 hogere prijspeil tot hogere baten en lasten leiden.

De **totale baten** stijgen met 7,9 miljoen euro ten opzichte van 2010. Ten opzichte van de begroting is er een stijging van 0,7 miljoen euro.

Rijksbijdragen

In 2011 wordt de huisvestingsbijdrage op een andere wijze berekend. Het grootste deel is overgeheveld naar de normatieve vergoeding. Hierna wordt daarom de normatieve en de huisvestingsvergoeding samengenomen.

Ten opzichte van 2010 zijn de normatieve en huisvestingsbijdragen 5,5 miljoen euro hoger.

Dit wordt voornamelijk verklaard door aanpassing prijspeilen en studentenaantallen.

De aanvullende rijksbijdragen zijn 1,9 miljoen euro hoger. Dit wordt verklaard door een hogere vergoeding inzake de Beroepskolom (0,7 miljoen euro), een hogere vergoeding kennisinnovatie (0,7 miljoen euro) en een hoger dan gepland gebruik van promotievouchers (0,3 miljoen euro).

Collegegelden

De collegegelden zijn 3,4 miljoen euro hoger dan in 2010 en 3,1 miljoen euro hoger dan in de Begroting 2011 is opgenomen, doordat het aantal studenten hoger is maar ook doordat instellingscollegegelden van ondermeer Aziatische studenten nu ook hier worden verantwoord. Voorheen werden deze bij werk voor derden opgenomen. Het hogere tarief verklaart een gering deel van de stijging.

Baten in opdracht van derden

De baten in opdracht van derden laten een daling zien van 1,3 miljoen euro ten opzichte van 2010 met name te verklaren door een verschuiving naar collegegelden, zie hierboven.

De omzet private activiteiten, Transfergroep, zijn gelijk gebleven op een omzet van 6,3 miljoen euro. Ten opzichte van de begroting is er een onderschrijding van 0,2 miljoen euro.

Overige baten

Het totaal aan overige baten is met 1,8 miljoen euro gedaald tot 6,7 miljoen euro. Dit is met name te verklaren door een vrijval reservering BTW van 1,2 miljoen euro in 2010. Ten opzicht van de begroting is er een overschrijding van 1,0 miljoen euro welke met name te verklaren is door het voorzichtig begroten van de posten vrijwillige studentbijdragen en de overige opbrengsten.

De **totale lasten** stijgen met 15,1 miljoen euro ten opzichte van 2010. Ten opzichte van de begroting is er een stijging van 2,1 miljoen euro.

Personeelslasten

Ten opzichte van 2010 zijn de personeelslasten toegenomen met 13,3 miljoen euro tot 178,1 miljoen euro. Deze stijging is opgebouwd uit een toename met 10,8 miljoen euro voor de primaire personeelslasten, overige personeelslasten 2,3 miljoen euro, waarvan 2,0 miljoen euro voor personeel niet loondienst en 0,2 miljoen euro minder aan ontvangen ziekengelden. Ten opzichte van de begroting is er een onderschrijding van 0,3 miljoen euro. Deze is met name te verklaren door 0,8 miljoen euro lagere dotatie aan de personele voorzieningen en 0,3

miljoen euro lagere overige personele lasten en 0,8 miljoen euro hogere primaire personeelslasten.

Afschrijvingslasten

Deze lasten vallen lager uit dan begroot, 0,7 miljoen euro, wat te maken heeft met het niet of later investeren voor de gebouwen en inventaris. Ten opzichte van de realisatie 2010 zijn de lasten met 0,4 miljoen euro toegenomen door met name het in gebruik nemen van het paviljoen.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn 3,6 miljoen euro hoger uitgevallen dan begroot. De oorzaak is gelegen in eenmalige lasten welke betrekking hebben op een gevormde voorziening voor het verwijderen van asbest en daarnaast zijn kosten gemaakt in verband met brandveiligheid. De lasten zijn in lijn met de huisvestingslasten 2010 als wordt afgezien van eenmalige lasten.

Overige lasten

De overige lasten zijn 0,3 miljoen euro lager dan in 2010 en zijn met name te verklaren door een lagere dotatie aan de voorziening profileringsfonds. Ten opzichte van de begroting is er een onderschrijding van 0,5 miljoen euro met name te verklaren door de inventaris, apparatuur en leermiddelen voor 0,3 miljoen euro en voor 0,1 miljoen euro een lagere dotatie aan de voorziening profileringsfonds.

Het saldo van de **financiële baten en lasten** vormt per saldo een last. Deze last is 0,2 miljoen euro lager dan begroot doordat de rentebaat hoger was dan begroot door een hogere rentevergoeding en hoger saldo aan liquide middelen dan begroot. Ten opzichte van 2010 is er een daling van 0,4 miljoen euro met name te verklaren door hogere rentepercentages voor de liquide middelen en lagere rente lasten door de reguliere aflossingen op de langlopende schulden.

Het resultaat

Het exploitatieresultaat is 3,0 miljoen euro positief. Hierin is al rekening gehouden met een te betalen bedrag vennootschapsbelasting van 0,2 miljoen euro. Dit bedrag heeft betrekking op de private activiteiten van de hogeschool.

Het resultaat als percentage van de totale omzet blijft met 1,2% binnen de signaleringsgrenzen van het ministerie van OCW. Deze grenzen zijn -3% en +3%. Valt het resultaat daarbuiten dan is een verklaring voor de afwijking gewenst.

In deze jaarrekening zijn de geconsolideerde cijfers opgenomen van de hogeschool samen met de B.V. RDM Campus.

1.3 Financiële situatie op balansdatum

De belangrijkste verschillen tussen de geconsolideerde balans per begin en einde van het jaar 2011 worden hierna toegelicht.

De post Materiële Vaste Activa is afgenomen, en wel met 3,1 miljoen euro tot 108,9 miljoen euro. Dit is gevolg van meer afschrijven dan investeren zowel bij de inventarissen als bij de gebouwen. Redenen hiervan zijn de versnelde afschrijving van inbouw pakketten in verband met verhuizingen en het lagere investeringsniveau.

De voorraden nemen niet noemenswaardig af en bedragen 0,2 miljoen euro.

De Vorderingen zijn toegenomen met 2,7 miljoen euro tot 30,3 miljoen euro. De belangrijkste verklaring van de stijging komt doordat de vordering op studenten toeneemt van 20,3 naar 22,5 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer studenten zijn.

De stijging van de Liquide Middelen met 1,6 miljoen euro tot 35,4 miljoen euro kan met name worden verklaard door het positieve exploitatieresultaat en de hoge afschrijvingen afgezet tegen de gedane investeringen en de extra aflossing op de lening. Zie ook het kasstroomoverzicht.

Het Eigen Vermogen neemt per saldo toe met het positieve resultaat ad 3,0 miljoen euro tot 63,3 miljoen euro.

Binnen het Eigen Vermogen is een deel (3,1 miljoen euro) van het vermogen bestemd als bestemmingsreserve Privaat. Dit private deel van het vermogen bestaat uit risicobuffers voor de toekomstige private ontwikkeling. Verder bestaat deze reserve uit het eigen vermogen van de deelneming te weten de BV RDM Campus.

De Voorzieningen nemen toe met 0,7 miljoen euro tot 7,6 miljoen euro. Deze stijging is volledig te verklaren door een nieuw gevormde voorziening asbestverwijdering. Deze voorziening is gevormd in verband met nog aanwezig asbest in de gebouwen. De andere voorzieningen muteren, per saldo, nauwelijks.

De Schulden op Lange Termijn dalen met de reguliere en de extra (5,2 miljoen euro) aflossingen tot 12,5 miljoen euro.

De Schulden op Korte Termijn tenslotte nemen toe met 3,5 miljoen euro tot 91,2 miljoen euro. De stijging is te verklaren door de groei van de organisatie en specifiek door de toename van de vooruitontvangen collegegelden.

De solvabiliteit stijgt, met name door de stijging van het Eigen Vermogen naar 63,3 miljoen euro, naar 36,3% (2010 34,8%). De solvabiliteit blijft hiermee tussen de grenswaarden van OCW, te weten 20% en 60%.

Hiermee is de solvabiliteit lager dan gemiddeld in het hbo. De solvabiliteit in het hbo is in 2008 en 2009 gedaald en in 2010 uitgekomen op 36,8%.

De current ratio, een belangrijke graadmeter voor de liquiditeit, is gelijk gebleven op 0,7 en blijft hiermee tussen de grenswaarden van OCW, te weten 0,5 en 1,5.

Analyse van de financieringsstructuur (Beleggen en belenen)

De structuur is in 2011 niet wezenlijk veranderd. In 2011 is er een bedrag van 6,1 miljoen euro afgelost. Het aandeel van langlopende schulden is daarmee van 10,7% gedaald naar 7,2%. Het HBO-gemiddelde is 26,0%.

In 2000 zijn aanvullende afspraken gemaakt met betrekking tot de renteherziening op de ABN AMRO OKF-lening (oorspronkelijk bedrag: 43,8 miljoen euro). Inmiddels is driekwart van deze lening geheel afgelost. De aflossing van het laatste kwart verloopt nog volgens het oorspronkelijke schema. Voor dit deel is een renteafspraak gemaakt die er op neerkomt dat eind 2013 een renteherzieningsmoment is afgesproken. In 2002 zijn de afspraken over de financiering van de HES-nieuwbouw definitief gemaakt. Het betreft hier een 30-jarige lening van 15,2 miljoen euro. Hiervoor is voor twee gelijke delen een renteswap afgesproken met looptijden tot 2011 en 2017. Het deel waarvoor de swap in 2011 verliep is afgelost. De gebruikte swaps hebben als resultaat dat de hogeschool over de twee leningen een vaste

rente betaald gedurende de looptijd van de swap. De overeenkomsten hebben geen ander(e) effecten zoals bijvoorbeeld het verplicht afstorten van middelen.

Met deze leningenportefeuille is een situatie ontstaan waarbij de hogeschool in 2013 en 2017 de resterende delen van de leningen kan aflossen of verlengen. De totale langlopende schuld ultimo 2011 bedraagt 12,5 miljoen euro.

Daarnaast beschikt de hogeschool over een niet opgenomen kredietfaciliteit van 10 miljoen euro. Met een kaspositie van 35 miljoen euro is er, zolang er geen concrete nieuwbouwplannen zijn, geen reden om nieuwe leningen aan te trekken.

De tijdelijk overtollige middelen zijn uitgezet op kortlopende deposito's en op rekening courant waarover speciale rentevergoedingsafspraken zijn gemaakt.

Ontwikkelingen met betrekking tot de studentenaantallen

De studentaantallen van 2011 zijn opgenomen conform de accountantsverklaring over de stand van 30 september 2011.

De instroom is toegenomen van 8.629 in 2010 tot 9.350 in 2011. Het aantal afstudeerders is gedaald van 4.790 in 2010, tot 4.759 in 2011.

Het verloop van het aantal ingeschreven bekostigde studenten per 1 oktober, volgens de oude bekostigingssystematiek, is als volgt:

	Totaal	
Jaar 2004	21.356	
Jaar 2005	23.266	
Jaar 2006	25.219	
Jaar 2007	26.123	(exclusief niet-EER studenten)
Jaar 2008	27.367	(exclusief niet-EER studenten)

Met ingang van 1 oktober 2009 is de nieuwe bekostiging van toepassing met de daarbij de volgende studentaantallen:

Jaar	Bekostigd	Bekostigingsjaren zijn verbruikt	Niet bekostigd	Totaal
2009	22.913	4.982	1.357	29.252
2010	23.545	5.387	1.439	30.371
2011	24.410	5.557	1.449	31.416

De niet bekostigde studenten bestaan uit een drietal categorieën zijnde (aantallen 2011):

1. studenten die reeds een bachelor- of mastergraad behaald hebben (350)
2. studenten die hun eerste inschrijving bij een andere hoger onderwijsinstelling hebben (647)
3. studenten die niet voldoen aan de nationaliteitsvereiste en of woonplaatsbeginsel en overige (452).

1.4 Treasury

De hogeschool heeft een vastgesteld Treasurystatuut. Dit statuut is onlangs aangepast aan nieuwe regelgeving. Het beleid is gericht op het optimaliseren van de financieringsstructuur van de hogeschool en het beperken van financiële risico's. De tijdelijk niet benodigde middelen zijn belegd in risicomijdende deposito's en/of spaarrekeningen.

Het renterisico is beheerst doordat voor de langlopende leningen renteafspraken, zogenaamde swaps, zijn gemaakt die verschillende renteherzieningsmomenten kennen.

1.5 Vooruitblik

In de Begroting 2012 zijn de plannen van de hogeschool voor dat jaar uitgebreid beschreven. In 2012 bestaat de hogeschool 25 jaar; een gebeurtenis die niet ongemerkt voorbij zal gaan, zo is op 12 juni weer een Hogeschooldag gepland voor al onze medewerkers. Ook aan de diverse stakeholders zal natuurlijk de nodige aandacht worden besteed.

De bekostiging staat vanaf 2012 onder druk, zo zijn de zogenaamde G5-middelen voor het programma Studiesucces vanaf dit jaar gestopt en wordt de rijksbijdrage verminderd ten gevolge van de langstudeerdersmaatregel. Deze maatregel werkt in de jaren daarna door waardoor de rijksbijdrage dan extra afneemt. Een deel van deze afname kan de hogeschool terugverdienen door het maken van prestatieafspraken. Deze afspraken worden in 2012 met het ministerie gemaakt. Ook de langstuderende studenten dienen, door een opslag/boete op het collegegeld, een deel van de lagere rijksbijdrage te compenseren.

Als antwoord op de nieuwe strategische HO-agenda 'Kwaliteit in verscheidenheid' zal de hogeschool haar positie rondom de thema's kwaliteit en studiesucces, profilering en valorisatie in 2012 verder uitwerken. Dit wordt gedaan door het maken van drie duidelijke keuzes en door die vervolgens consistent uit te werken. De hogeschool kiest hiertoe voor de regio, voor het ROM en voor zes inhoudelijke speerpunten. Deze speerpunten zijn in het Instituut voor Onderzoek en Innovatie vormgegeven in de zes kenniscentra, te weten Duurzame innovatie, Zorginnovatie, Talentontwikkeling, Creating O10, Ideale Haven en Innovatief ondernemerschap.

Alle plannen zijn meegenomen in de cijfermatige begroting die hierna in geconsolideerde vorm is weergegeven:

Baten

(x € 1.000)

	Begroting 2012
Rijksbijdragen	175.703
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.290
College-, cursus-, les- en examengelden	53.844
Baten werk in opdracht van derden	14.093
Overige baten	4.427
Totaal baten	250.357
Lasten	
Personeelslasten	184.095
Afschrijvingen	15.223
Huisvestingslasten	15.010
Overige lasten	35.366
Totaal lasten	249.694
Saldo baten en lasten	663
Financiële baten en lasten	-99
Resultaat	564

1.6 Overzicht declaraties bestuursleden verslagjaar 2011

	J. Tuytel	G. van Drielen	J.G. Roelof
Representatiekosten	799	2.524	117
Reiskosten binnenland	0	246	0
Reiskosten buitenland	0	2.013	0
Overige kosten	88	28	28
Totaal gedeclareerd	887	4.810	145

In bovenstaand overzicht zijn de gedeclareerde kosten, via declaraties en creditcards, opgenomen.

Rotterdam, 11 juni 2012

het College van Bestuur,
drs. J.A.C.F. Tuytel (voorzitter)

2 Verslag van de Raad van Toezicht

SAMENSTELLING

De Raad van Toezicht van de Hogeschool Rotterdam bestond in 2011 uit de volgende leden:

De heer Drs C.W. van der Waaij.RA (voorzitter)

Mevrouw Mr. W. Sorgdrager

De heer Ir. C.J.M. Asselbergs

Mr. J.F. de Haas

De heer Drs C.A.C.M. Oomen

	(Hoofd-)functies en relevante nevenfuncties (gegevens per 31 december 2011)
Drs. C.W. van der Waaij, RA Leeftijd 60 jaar Zittingsduur 2 jaar	<ul style="list-style-type: none"> → Voorzitter Directie Unilever Nederland Holdings N.V. (tot 1 april 2011) → Lid Raad van Toezicht Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) → Lid Raad van Commissarissen Rabobank Rotterdam → Voorzitter Raad van Advies van het Nationaal Register Commissarissen en Toezichthouders → Lid Raad van Toezicht Catharinaziekenhuis Eindhoven → Lid Raad van Commissarissen Arbo Unie B.V. → Vice-voorzitter NCD (Nederlandse Vereniging voor Commissarissen & Directeuren → Lid RvC Koninklijke Ahrend BV → Lid RvB Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) → Lid Bestuur "Stichting Vrienden van de Nederlandse Bachvereniging" → Lid van het Bestuur van de vereniging Achmea.
Drs. C.A.C.M. Oomen Leeftijd: 63 jaar Zittingsduur: 2 jaar, 8 maanden	<ul style="list-style-type: none"> → Voorzitter Raad van Bestuur OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. en OWM "Stad Holland Zorgverzekeraar" U.A. → Lid Raad van Commissarissen Multizorg VRZ B.V. → Lid Raad van Toezicht SGZ → Voorzitter Facilitaire Stichting Gezondheidszorg → Lid Raad van Commissarissen Rotra → Voorzitter RvC Tjip B.V. → Lid Raad van Commissarissen HSK Groep B.V. → Lid Raad van Commissarissen Brainova Ventures B.V. → Lid RvC Greenfield Capital Fund III B.V. → Voorzitter Stichting Aquamarijn

Mw. Mr. W. Sorgdrager Leeftijd: 63 jaar Zittingsduur: 4 jaar, 8 maanden	→ Lid Raad van State → Lid Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie → Lid Raad van Toezicht Unicef Nederland → Lid bestuur Stichting Arbo Unie → Lid Raad van Toezicht van het Leids Universitair Medisch Centrum
Ir. C.J.M. Asselbergs Leeftijd 61 jaar Zittingsduur: 8 jaar	→ Directeur Deltalinqs → Lid Raad van Commissarissen STEDIN Netbeheer B.V.
Mr. J.F. de Haas Leeftijd: 52 jaar Zittingsduur: 1 jaar	→ Voorzitter Raad aan Bestuur van Eneco Holding N.V. → Lid Raad van Commissarissen STEDIN Netbeheer B.V. → Lid Raad van Commissarissen KEMA N.V. → Lid Bestuur Energie Nederland → Voorzitter Werkgeversvereniging WENb → Lid Economic Development Board Rotterdam → Lid Council Rotterdam Climate Initiative → Lid Adviesraad Executive MBA in European Utility Management by Jacobs University te Bremen → Lid Raad van Advies Ecorys → Ambassadeur Clean Energy Wereld Natuur Fonds (WNF)

ROOSTER VAN AFTREDEN

Het volgende rooster van aftreden was per 31 december 2011 van toepassing:

- 1 januari 2012: C.J.M. Asselbergs en Mw. W. Sorgdrager
- 1 januari 2013: C.A.C.M. Oomen
- 1 januari 2014: C.W. van der Waaij
- 1 januari 2015: J.F. de Haas

De zittingstermijn van leden van de Raad van Toezicht is vier jaar. Leden zijn één keer terstond herbenoembaar.

De termijn van de heer Asselbergs en van Mw. Sorgdrager liep af per 31 december 2011. Gelet op het aantal benoemingstermijnen was een herbenoeming van de heer Asselbergs niet meer mogelijk, zodat de Raad van Toezicht in zijn laatste vergadering van 2011 afscheid van hem heeft genomen.

De Raad bedankt de heer Asselbergs voor zijn betrokkenheid bij de Hogeschool gedurende zijn zittingsperiode.

Met het terugtreden van de heer Asselbergs als lid ontstond een vacature in de Raad. Door de wijziging van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) in 2010, was er voor één van de zetels van de Raad van Toezicht een voordrachtsrecht voor de Centrale Medezeggenschapsraad gecreëerd. Met de CMR was afgesproken dat dit voordrachtsrecht per 1 januari 2012 zou worden geëffectueerd. Dit leidde tot de voordracht en benoeming van Mw. J.W.A. Verlaan.

Mw. Sorgdrager kwam wel voor herbenoeming in aanmerking en de Raad maakte van deze mogelijkheid graag gebruik, zodat zij per 1 januari 2012 voor een nieuwe termijn van vier jaar werd benoemd.

BEZOLDIGING:

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden een bezoldiging. Op grond van het bezoldigingsadvies van de Hay-groep voor leden van Raden van Toezicht bij Hogescholen in Nederland is deze bezoldiging per 1 januari 2011 bepaald op

- voor de voorzitter: €10.900 per jaar (bruto)
- voor de leden: € 7.600 per jaar (bruto).

PROFIELSCHETS:

De profielschets voor de leden van de Raad van Toezicht luidt als volgt:

- langdurige bestuurservaring
- regionale/landelijke bekendheid
- beschikkend over een relevant relatienetwerk
- binding met de regio
- geen 'conflicting interests'.

Door middel van spreiding over de leden zou zo veel mogelijk een mix van deskundigheden en maatschappelijke sectoren moeten worden bewerkstelligd:

- financiën
- gezondheidszorg
- kunsten
- bedrijfsleven
- openbaar bestuur
- haven/industrie.

Minimaal één van de leden van de Raad van Toezicht is een zogenoemde financieel expert, hetgeen inhoudt dat deze persoon relevante kennis en ervaring heeft opgedaan in de financiële bedrijfsvoering bij naar omvang gelijkwaardige rechtspersonen.

Er wordt gestreefd naar een redelijke mix van actieven en niet-actieven (d.w.z. werkzaam in een maatschappelijke functie, respectievelijk een maatschappelijke functie beëindigd hebbend).

Er wordt gestreefd naar een redelijke mix van mannen en vrouwen (d.w.z. naar tenminste één van beiderlei kunne).

De volgende relaties zijn onverenigbaar met de gewenste onafhankelijkheid:

- leden van de Raad van Toezicht die in dienst zijn bij andere Hogescholen
- leden van de Raad van Toezicht die een dienstbetrekking hebben bij één van de externe toezichthouders (zoals bijvoorbeeld de accountant) van de Hogeschool.

Ter gelegenheid van het voorbereiden van de voordracht door de CMR van één van de leden van de Raad van Toezicht is er overleg geweest over eventuele aanpassing van de profielschets. Een aanpassing heeft evenwel niet plaatsgevonden.

GOVERNANCESTRUCTUUR

De Raad van Toezicht hield vast aan de Governancestructuur die, in overeenstemming met de HBO-Branchecode, in 2006 werd vastgesteld, alsmede aan de daaruit voortvloeiende publicaties. In 2010 verscheen de Wet versterking bestuur in het Staatsblad. Daarmee werd een aantal bepalingen van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek aangepast. Tot de aanpassingen behoorde het borgen van de Gedragscode Governance in de wet. Deze borging ging gepaard met een beperkt aantal inhoudelijke aanpassingen. Deze aanpassingen, waaronder het voordrachtsrecht van de Centrale Medezeggenschapsraad voor een zetel in de Raad van Toezicht en de frequentie van het overleg van de Raad van Toezicht met de Centrale Medezeggenschapsraad, werden geïmplementeerd.

De Raad van Toezicht verleende goedkeuring aan het jaarverslag 2010 en het werkprogramma 2011 van het Bureau Auditing, Monitoring & Control.

ONAFHANKELIJKHEID

De leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk in de betekenis van de Branchecode Governance.

Zij kunnen onafhankelijk van elkaar, van het College van Bestuur en van welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch opereren.

Geen lid van de Raad van Toezicht, dan wel zijn echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad

- is in de vijf jaar voorafgaande aan de benoeming tot lid van de Raad van Toezicht werknemer of lid van het College van Bestuur van de Hogeschool (inclusief gelieerde rechtspersonen) geweest;
- heeft een financiële vergoeding van de Hogeschool of van aan haar gelieerde vennootschap ontvangen, anders dan de vergoeding die voor de als lid van de Raad van Toezicht verrichte werkzaamheden wordt ontvangen;
- was bestuurslid van een vennootschap dan wel een grote rechtspersoon waarin een lid van het College van Bestuur van de Hogeschool lid van de Raad van Commissarissen respectievelijk de Raad van Toezicht is;
- was werkzaam bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie of het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;
- hield een aandelenpakket van ten minste tien procent in een aan de Hogeschool gelieerde vennootschap.

Van besluitvorming waarbij tegenstrijdige belangen van leden van de Raad van Toezicht of van leden van het College van Bestuur aan de orde zijn geweest, was geen sprake.

COMMISSIES

De Raad van Toezicht functioneert als een geheel; er zijn geen commissies ingesteld die verantwoordelijk zijn voor deeltaken.

WERKZAAMHEDEN

De Raad vergaderde in het verslagjaar vier keer: op 14 maart, 27 juni, 10 oktober en 12 december.

Gedurende het verslagjaar was er in en buiten de vergaderingen contact tussen leden van de Raad van Toezicht en leden van het College van Bestuur. De contacten verliepen op positieve wijze.

Ook werd door leden van de Raad van Toezicht op informele wijze contact onderhouden met functionarissen van de Hogeschool.

Leden van de raad gaven 'acte de présence' bij de opening van het cursusjaar 2011/2012 waar

Dr. A.H.G. Rinnooy Kan, voorzitter van de SER gastspreker was.

De aangelegenheden waarmee de Raad zich in de vergaderingen bezighield, waren o.a. de volgende:

- landelijke ontwikkelingen
- beleid College van Bestuur en financiën
- samenstelling College van Bestuur, in het bijzonder de opvolging van de voorzitter in verband met diens aanstaand vertrek in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.
- onderwijs, assortiment, instroom en kwaliteit
- personeelsbeleid en organisatie,
- huisvesting
- publiciteit over andere instellingen en inspectieonderzoek.

Landelijke ontwikkelingen:

De Raad van Toezicht liet zich door het College van Bestuur op de hoogte houden van ontwikkelingen in het hoger beroepsonderwijs, alsmede van de wijze waarop de Hogeschool Rotterdam daaraan aandacht gaf.

In vervolg op het rapport "Differentiëren in drievoud omwille van kwaliteit en verscheidenheid in het hoger onderwijs" van de commissie Toekomstbestendig hoger onderwijs stelsel (Commissie Veerman), verscheen "Kwaliteit in verscheidenheid, strategische agenda hoger onderwijs, onderzoek en wetenschap" van staatssecretaris Zijlstra. De daarin vermelde voorstellen, alsmede het overleg dat deze voerde met de HBO-raad over de effectuering daarvan werden door de Raad van Toezicht besproken.

Beleid College van Bestuur en financiën

De voor 2010 overeengekomen doelstellingen van het College van Bestuur, zoals opgenomen in de beleidsrijke begroting van dat jaar, werden verantwoord in het op 14 maart 2011, besproken Resultatendocument 2010.

De financiële perspectieven, voortvloeiende uit het beleid van de staatssecretaris werden besproken, waarbij het College van Bestuur uitleg gaf over de wijze waarop de bezuinigingen verwerkt zullen worden.

De Raad van Toezicht keurde in zijn vergadering d.d. 27 juni 2011 het Jaarverslag 2010 van het College van Bestuur goed. Ook de Jaarrekening 2010 en de Management Letter over dat jaar van de accountant Ernst & Young werden in die vergadering besproken. De Raad van Toezicht verleende decharge aan het College van Bestuur voor het in 2010 gevoerde beleid. De bespreking van de Jaarrekening vond, zoals gebruikelijk, plaats in tegenwoordigheid van de accountants van Ernst & Young, de heren J.C. Besters en J.A. Koorn. In het kader

daarvan kwam onder andere aan de orde dat de zogenaamde Transfergroep Rotterdam (een aparte stichting en volledige dochter van de Hogeschool) vanaf 1 januari 2011 is gefuseerd. De contractactiviteiten worden vanaf die datum uitgevoerd door de Hogeschool zelf.

Uitgangspunten over gescheiden geldstromen en volledige kostendoorrekening zullen ook in de toekomst van kracht blijven.

Bij de vergaderstukken van de Raad van Toezicht was steeds een overzicht gevoegd van de stand van zaken van de uitputting van de middelen ten opzichte van de begroting, zodat de Raad in staat was de financiële gang van zaken te volgen.

De Raad verleende voorts goedkeuring aan de begroting 2012.

Onderwijs, assortiment, instroom en kwaliteit,

Het College van Bestuur stelde de Raad van Toezicht regelmatig op de hoogte van ontwikkelingen betreffende het onderwijs, assortiment, instroom en kwaliteit.

De resultaten van enkele besprekingen met een aantal vertegenwoordigers uit de hogeschool met betrekking tot het collegerooster, met name de roostertijden, zijn door het College van Bestuur gemeld.

Het assortiment van aangeboden onderwijs kwam regelmatig aan de orde. De Raad van Toezicht steunde het beleid van het College van Bestuur om te voorkomen dat de Hogeschool Inholland zou starten met een aanbod van lerarenopleidingen voortgezet onderwijs in Den Haag, als zijnde een bedreiging voor de instroom bij de Rotterdamse lerarenopleidingen. De door Inholland in 2010 gestarte, en later ook weer opgeschorte, gerechtelijke procedure werd in 2011 afgebroken. Inholland liet weten het voornemen om in Den Haag te starten met lerarenopleidingen te beëindigen.

Het initiatief van de Hogeschool om te komen tot een uitbreiding van het assortiment met een opleiding sport, gezondheid en management kreeg in het verslagjaar helaas geen vervolg, omdat ook deze herhaalde aanvraag werd afgewezen. Ook de aanvraag voor de opleiding farmakunde leidde niet tot een positieve beslissing. De aangevraagde opleiding medisch ondersteuner werd wel toegewezen.

De instroom van studenten vertoonde opnieuw een stijging.

De Raad van Toezicht sprak zich positief uit over een convenant dat met de Hogeschool Inholland is gesloten en dat beoogt om een ongebreidelde groei van nieuwe opleidingen te voorkomen.

De sector scheepsbouw heeft een appel gedaan op het Scheepvaart- en Transportcollege om de hbo-opleiding scheepsbouwkunde te gaan verzorgen. Besloten is om een samenwerkingsverband tussen STC-group en Hogeschool Rotterdam te vestigen onder de naam Hogeschool voor Haven en Zeevaart, en daarin een viertal hbo-opleidingen te positioneren. Drie daarvan zijn bestaande opleidingen: logistiek en technische vervoerskunde, chemische technologie en maritiem officier. Voor de vierde opleiding, scheepsbouwkunde is met de Hogeschool Inholland afgesproken dat hun licentie voor deze opleiding te Delft, zal worden overgedragen aan de Hogeschool Rotterdam. De procedures daarvoor zijn in gang gezet.

De aanpak om in het kader van de kwaliteitszorg te komen tot een zogenaamde instellingsaudit werd door het College van Bestuur met de Raad van Toezicht besproken.

Personeelsbeleid en organisatie

Op verzoek van de Raad van Toezicht verstrekte het College van Bestuur periodiek gegevens met betrekking tot de invulling van vacatures. In de loop van het jaar kantelde het beeld. Het eerdere vraagstuk van het vervullen van vacatures was in 2011 niet urgent. Het lukte gemakkelijk om de personeelsbezetting op peil te houden.

Het College van Bestuur besprak het voornemen met de Raad om de onderzoeksactiviteiten van de zes kenniscentra onder te brengen in een Instituut voor Onderzoek en Innovatie.

Huisvesting

Het College van Bestuur maakte bekend dat er overeenstemming is bereikt over de huur van het Enecogebouw in de Rochussenstraat met de eigenaar van dit gebouw, Credit Suisse. Het gebouw zal, na een verbouwing, worden ingezet voor onderwijsdoelen en voor de huisvesting van het merendeel van de diensten.

Mede in verband met het voornemen om voor de langere termijn een ingrijpende verschuiving van het vastgoed te bewerkstelligen door het afstoten van de locatie aan de Kralingse Zoom en het genereren van nieuwbouw aan de Coolhaven werd een aantal scenario's besproken. Tot besluitvorming kwam het nog niet in het verslagjaar.

Publiciteit over andere instellingen en inspectieonderzoek.

In de loop van 2010 ontstond er publiciteit over vermeende onregelmatigheden in het kader van bijzondere afstudeerroutes bij een andere Hogeschool. Dit leidde tot veel maatschappelijke discussie. De Inspectie hoger onderwijs besloot een diepgaand onderzoek uit te voeren in de gehele sector. Daarbij is ook gekeken naar de gang van zaken bij de opleiding vastgoed en makelaardij. De rapportage van de inspectie over haar bevindingen leidde opnieuw tot grote commotie en de pers en in de Tweede Kamer. Gelukkig kon worden vastgesteld dat het inspectierapport positief was over de bevindingen bij de Hogeschool Rotterdam.

BERAAD OP HET FUNCTIONEREN VAN DE RAAD VAN TOEZICHT EN VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR

De Raad van Toezicht heeft in een apart daarvoor belegde vergadering zich (buiten tegenwoordigheid van het College van Bestuur) beraden op zijn eigen functioneren, alsmede op het functioneren van het College van Bestuur, alsmede van de leden daarvan. De Raad kwam tot een positief oordeel hierover.

In 2010 vond het onderzoek plaats dat eens per twee jaar wordt uitgevoerd naar de vraag of de indeling in categorieën volgens de Hay-systematiek nog steeds correct is. De Raad van Toezicht stelde in december 2011 vast dat een hogere groep van toepassing is geworden.

Met ingang van

1 januari 2011 zijn de salarissen van het College van Bestuur daaraan aangepast. De datum waarop de indexatie van salarissen van het College wordt aangepast zou eveneens 1 januari 2011 zijn geweest. Op voorstel van het College van Bestuur werd in 2011 afgezien van deze indexatie. De Raad van Toezicht heeft daarmee ingestemd.

De maatschappelijke discussie over salarissen van topbestuurders leidde tot het voorstel tot de Wet Normering Topinkomens in de publieke en semipublieke sector (WNT). De behandeling in de Tweede Kamer van dit wetsvoorstel heeft plaatsgevonden, maar tot

invoering van de wet is het in het verslagjaar niet gekomen. Als de wet van kracht is zal er een indeling komen van salarismaxima, gerelateerd aan sectoren. De Raad van Toezicht nam kennis van het voornemen om het hbo op dit punt gelijk te schakelen met het mbo (en niet met het wo dat in het stelsel van hoger onderwijs in dezelfde wet is geregeld). Verzet tegen deze ongunstige ontwikkeling bij de minister leverde evenwel geen resultaat op. De melding in het kader van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) heeft op de gebruikelijke wijze plaatsgehad.

De maatschappelijke discussie strekte zich niet alleen uit over de inkomens, maar ook over de declaraties. Het College van Bestuur heeft de declaratiegegevens gepubliceerd en toegezegd werd een nieuw declaratiekader te ontwikkelen en voor te leggen aan de Raad van Toezicht. De scholingsbehoeften van de leden van de Raad van Toezicht werden geïnventariseerd. Dit leidde tot een bijeenkomst op 12 december 2011, waarbij de leden van de Raad op de hoogte werden gebracht van de wijze waarop de Hogeschool invulling geeft aan de kenniscentra waarin de lectoren hun werkzaamheden uitoefenen.

SAMENSTELLING COLLEGE VAN BESTUUR

Halverwege 2012 ontstaat de vacature voor het Voorzitterschap van het College van Bestuur in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd door de heer Tuytel. Ten behoeve van de opvolging werd een profielschets en een procedure vastgesteld. Ook werd een benoemingsadviescommissie ingesteld en werd een adviesbureau voor het wervingsproces ingeschakeld.

CONTACT MET DE MEDEZEGGENSCHAPSRAAD

Op 14 maart 2011 is overleg gevoerd met de voltallige CMR. Een aantal actuele vraagstukken (waaronder roosterproblematiek, omvang flexibel personeel) werd besproken. Ook werd de afspraak gemaakt dat het gastheerschap voor het overleg in de toekomst beurtelings zal worden uitgeoefend. Met de CMR werd voorts overleg gevoerd over de voordracht van deze Raad voor een Lid van de Raad van Toezicht. Ook over de profielschets en procedure voor de vacant komende functie van voorzitter van het College van Bestuur is er intensief overleg geweest met (een delegatie van) de CMR.

Het overleg met de CMR dat op 10 oktober 2011 zou plaatsvinden, kon wegens afwezigheid van enkele betrokkenen geen doorgang vinden.

TEN SLOTTE

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet waarmee het College van Bestuur, het management en de overige personeelsleden van de Hogeschool hun functie uitoefenen.

3.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2011

(na verwerking bestemming exploitatieresultaat)

Activa

(x € 1.000)

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	108.946	112.061
	<u>108.946</u>	<u>112.061</u>
Vlottende activa		
Vorraden	159	208
Vorderingen	30.273	27.600
Liquide middelen	<u>35.360</u>	<u>33.747</u>
	<u>65.792</u>	<u>61.555</u>
Totaal activa	<u><u>174.738</u></u>	<u><u>173.616</u></u>

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
		Passiva (x € 1.000)
Eigen Vermogen	63.343	60.369
Voorzieningen	7.622	6.918
Langlopende schulden	12.533	18.589
Kortlopende schulden	<u>91.240</u>	<u>87.740</u>
<u>Totaal passiva</u>	<u><u>174.738</u></u>	<u><u>173.616</u></u>

3.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2011**Baten**

(x € 1.000)

	Realisatie 2011	Begroting 2011	Realisatie 2010
Rijksbijdragen	176.984	178.143	169.579
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.165	2.018	1.936
College-, cursus-, les- en examengelden	48.985	48.028	45.622
Baten werk in opdracht van derden	13.466	13.710	14.781
Overige baten	6.736	5.709	8.503
Totaal baten	248.336	247.608	240.421

Lasten

	Realisatie 2011	Begroting 2011	Realisatie 2010
Personeelslasten	178.093	178.354	164.790
Afschrijvingen	16.517	17.254	16.130
Huisvestingslasten	16.982	13.428	15.283
Overige lasten	33.330	33.787	33.664
Totaal lasten	244.922	242.823	229.867
Saldo baten en lasten	3.414	4.785	10.554
Financiële baten en lasten	261	510	684
Resultaat	3.153	4.275	9.870
Belastingen	178	0	0
Totaal resultaat	2.974	4.275	9.870

3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2011

(x € 1.000)

	2011	2010
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
Totaal resultaat	2.974	9.870
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	16.517	16.130
Mutaties voorzieningen	704	567
Interestbaten	-721	-366
Interestlasten	982	1.050
Vennootschapsbelasting	178	0
Veranderingen in vlottende middelen		
Vorraden	49	-6
Vorderingen	-2.454	-1.194
Schulden	3.308	8.993
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	21.537	35.044
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangen interest	503	272
Betaalde interest	-969	-1056
	-466	-783
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	21.071	34.260
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-13.457	-17.775
Desinvesteringen in materiële vaste activa	55	186
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-13.402	-17.589
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	-6.056	-1.008
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-6.056	-1.008
Mutaties eigen vermogen (voor bestemmingsresultaat)	-1	-2
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>1.613</u>	<u>15.661</u>

3.4 Presentatie van het financieel verslag

Dit financieel verslag is opgesteld in overeenstemming met de met ingang van het boekjaar 2008 geldende nieuwe Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Deze regeling verwijst voor de inrichting van jaarverslag en jaarrekening naar zowel BW 2 Titel 9 als de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Naast de algemeen geldende richtlijnen voor de verslaggeving is hierin voor Onderwijsinstellingen de specifieke richtlijn RJ 660 opgenomen. Omdat de HR in eerdere jaren al zoveel mogelijk de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving heeft gevolgd zijn de financiële effecten van de invoering van de nieuwe regelgeving beperkt. In de toelichting op het eigen vermogen is het onderscheid tussen publiek en privaat vermogen aangebracht.

Presentatie

De in de toelichting op de staat van baten en lasten ter vergelijking opgenomen begrote cijfers zijn ontleend aan de door het College van Bestuur van de Hogeschool Rotterdam goedgekeurde gewijzigde begroting d.d. 27 september 2011.

Alle bedragen zijn vermeld in eenheden van duizend euro.

Consolidatie

In de jaarrekening worden de financiële cijfers van rechtspersonen waarin de Hogeschool Rotterdam een doorslaggevende en beleidsbepalende invloed heeft geconsolideerd via de integrale consolidatiemethode. De geconsolideerde jaarrekening bevat mede de cijfers van de Ito BV en B.V. RDM Campus.

3.5 Inrichting en grondslagen

3.5.1 Waardering van de activa en passiva

Waardering

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Bij de eerste verwerking van financiële activa en passiva worden deze opgenomen tegen reële waarde vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. Na de eerste verwerking worden deze financiële activa en passiva gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie of schattingsmethoden. Bij deze schattingsmethoden wordt de reële waarde benaderd:

door deze af te leiden uit de reële waarde van zijn bestanddelen of een soortgelijk instrument indien voor de bestanddelen ervan of een soortgelijk instrument wel een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen; of met behulp van algemeen aanvaarde waarderingssystemen en waarderingstechnieken.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs wordt bepaald door middel van de effectieve-rentemethode verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid. In de berekening wordt rekening gehouden met agio of disagio op het moment van verkrijging en transactiekosten en honoraria die een integraal onderdeel van de effectieve rentevoet zijn.

Bijzondere waardevermindering van financiële activa

De Hogeschool Rotterdam beoordeelt op elke balansdatum of een financieel actief of een groep van financiële activa bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen wordt de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardevermindering bepaald en in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen kostprijs verminderd met een jaarlijkse lineaire afschrijving op basis van geschatte levensduur, welke bedraagt voor:

Gebouwen en terreinen:

• casco	60 jaar
• afbouw	30 jaar
• inbouwpakket en technische installaties	15 jaar
• renovaties	20 jaar
• bedrijfsaanpassingen	10 jaar
• verbouwingen	5 jaar

Inventarissen:

• meubilair en stoffering	7 en 10 jaar
• automatiseringsapparatuur	4 jaar
• overige inventaris	5 jaar

Voor zover een materieel vast actief omvangrijke bestanddelen bevat welke in economische levensduur uiteenlopen, worden deze als afzonderlijke materiële vaste activa verantwoord. Hogeschool Rotterdam past voor de afschrijving van haar gebouwen en terreinen vanaf 2000 de componentenmethode toe.

Gebouwen en terreinen van voor 2000:

• gebouwen en terreinen	30 jaar
• gebouwen, niet oorspronkelijk voor onderwijs bestemd inclusief oud pand HES	20 jaar

In deze kostprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs, voor zover nodig verminderd met een voorziening voor incurantheid.

Deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend

Deelnemingen waarin de Hogeschool Rotterdam invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de Hogeschool Rotterdam in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van de Hogeschool Rotterdam in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Vorderingen

Projecten van derden (contractcursussen) worden verwerkt onder vlottende activa en passiva. Resultaten op de projecten worden verwerkt volgens de percentage of completion method. Vorderingen zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover nodig verminderd met voorzieningen wegens onvolwaardigheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Reserves

Algemene reserve

Ten gunste c.q. ten laste van de algemene reserve wordt het na toevoeging aan de bestemmingsreserves resterende gedeelte van het publieke resultaat gebracht.

Bestemmingsfondsen

Onder de publieke bestemmingsfondsen zijn de schoolfondsen opgenomen, die niet gevormd worden vanuit de rijksbijdragen.

Bestemmingsreserves

Onder de bestemmingsreserves zijn begrepen bedragen die in het kader van de bestemming van het resultaat, vastgesteld door het bestuur, zijn gereserveerd voor specifieke doeleinden. Reserves die zijn opgebouwd uit private middelen worden als bestemmingsreserve privaats verantwoord.

Voorzieningen

Op de balans zijn voorzieningen opgenomen voor:

- verplichtingen die in rechte afdwingbaar of feitelijk zijn en,
- verplichtingen waar voor de afwikkeling een uitstroom van middelen noodzakelijk is en,
- de omvang van de verplichting waarvoor een betrouwbare schatting gemaakt kan worden.

De voorzieningen worden gevormd ten laste van het resultaat.

De personele voorzieningen zijn gewaardeerd tegen contante waarde, de overige tegen geamortiseerde kostprijs.

Pensioenen

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

Voor verplichtingen naast de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt een voorziening opgenomen, indien per balansdatum sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting aan de pensioenuitvoerder, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze wijkt niet af van de nominale waarde. Indien van toepassing is aangegeven welke zakelijke zekerheden zijn gesteld. Om het renterisico zo klein mogelijk te houden, wordt binnen de hogeschool Rotterdam hedge-accounting toegepast steeds resulterend in een vaste rente voor een vaste looptijd.

Het kortlopende deel van de langlopende schulden wordt onder de langlopende schulden gerubriceerd.

Afgeleide financiële instrumenten

Ter indekking van het rente risico op leningen met een variabele rente, heeft de HR deze variabele rente middels het afsluiten van SWAPS omgezet in vastrentende leningen. Deze wijze van afdekking van het renterisico is in overeenstemming met de beleidsmatige uitgangspunten zoals deze in het Treasurystatuut van de HR zijn vastgesteld.

Ultimo 2011 bedraagt de marktwaarde van deze SWAPS 1,3 miljoen euro negatief. De SWAPS zijn afgesloten ter dekking van het renterisico op bestaande leningen, worden de SWAPS in de jaarrekening verwerkt via de methode van kostprijs hedge-accounting. Omdat de hedgerelatie effectief is wordt de marktwaarde van de SWAPS niet in de jaarrekening verwerkt.

De swaps worden volgens kostprijs hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- de algemene hedgestrategie, hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties zijn gedocumenteerd;
- de in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities zijn gedocumenteerd;
- de ineffectiviteit is in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De hedgerelatie is volledig effectief zodat de swaps via de methode van kostprijs hedge-accounting in de jaarrekening 2011 zijn verwerkt.

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en passiva

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie er toe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Leasing / huurovereenkomsten

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als een lease-overeenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat.

De Hogeschool Rotterdam heeft alleen leaseovereenkomsten die zich kwalificeren als operational leasing/huurovereenkomsten. Hierdoor worden de lease betalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

3.5.2 Bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarin de prestatie is geleverd c.q. waarop de prestatie betrekking heeft.

De normatieve rijksbijdragen over het boekjaar worden verantwoord conform de definitieve Rijksbijdragenbrief van het ministerie, met uitzondering van de Beroepskolomgelden, Promotievouchers, G4/5 gelden, functiemix, summercourses, taal en rekenen en gelden voor Kennisinnovatie HBO.

Deze worden, voor zover er lasten zijn gemaakt, verantwoord onder de Geormerkte Rijksbijdrage. Het niet bestede deel wordt als vooruitontvangen subsidie verantwoord op de balans.

De geormerkte rijksbijdragen worden in de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de ontwikkeling van de betreffende onderwijsprojecten. De implementatie van deze projecten wordt geacht binnen de reguliere taakomvang plaats te kunnen vinden.

De opbrengst collegegelden worden tijdsevenredig verwerkt. Onder opbrengst werk voor derden worden de opbrengsten verantwoord die voortvloeien uit contractactiviteiten. Deze activiteiten vallen buiten de primaire bekostiging.

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

Rente wordt toegerekend aan de opeenvolgende verslagperioden naar rato van de resterende hoofdsom. (Dis)agio en aflossingspremies worden als rentelast aan de opeenvolgende verslagperioden toegerekend zodanig dat tezamen met de over de lening verschuldigde rentevergoeding de effectieve rente in de winst-en-verliesrekening wordt verwerkt en in de balans de amortisatiewaarde van de schuld. Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd worden.

3.5.3 Kasstroomoverzicht

In de jaarrekening wordt het kasstroomoverzicht opgesteld via de indirecte methode.

3.5.4 Vreemde valuta

Vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de koers op balansdatum. Koersverschillen worden gedurende het verslagjaar ten gunste of ten laste van het resultaat geboekt.

3.6 Toelichting op de geconsolideerde balans 2011

Materiële vaste activa

De kostprijs van de gebouwen en terreinen welke in het kader van de OKF-operatie aan de hogeschool zijn overgedragen, zijn opgenomen tegen de door het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen berekende brutodeelnamesommen.

De investeringen vanaf 1 januari 1994 zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

De samenstelling van de post materiële vaste activa is als volgt.

	Verkrijgings- prijs	Afschrijving Cumulatief	Boekwaarde	Verkrijgings- prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
	1-1-2011	1-1-2011	1-1-2011	31-12-2011	31-12-2011	31-12-2011
Gebouwen en terreinen	183.466	99.202	84.264	194.264	109.388	84.876
Inventaris en apparatuur	58.285	37.871	20.414	64.759	44.021	20.738
In uitvoering en vooruitbetalingen	7.383	0	7.383	3.332	0	3.332
	<u>249.134</u>	<u>137.073</u>	<u>112.061</u>	<u>262.355</u>	<u>153.410</u>	<u>108.946</u>

	Boekwaarde	Investering	Desinvestering/ gereedmelding	Afschrijving	Boekwaarde
	1-1-2011				31-12-2011
Gebouwen en terreinen	84.264	10.798	0	10.186	84.876
Inventaris en apparatuur	20.414	6.710	55	6.331	20.738
In uitvoering en vooruitbetalingen	7.383	6.747	10.798	0	3.332
	<u>112.061</u>	<u>24.255</u>	<u>10.853</u>	<u>16.517</u>	<u>108.946</u>

De verkrijgingsprijs en cumulatieve afschrijving van de inventaris en apparatuur is per 1 januari 2011 met een bedrag van 1,4 miljoen verminderd. De vermindering is toegepast daar de inventaris en apparatuur niet meer aanwezig zijn.

De afschrijving op terreinen betreft de afschrijving op het gebruiksrecht van de grond (erfpacht) Kralingse Zoom, Museumpark en Wijnhaven.

De erfpacht is afgekocht tot en met 2083, respectievelijk 2089 en 2047 en wordt lineair over de duur van het gebruiksrecht afgeschreven, met uitzondering voor de erfpacht gelegen onder gebouw HES I, waarbij de afschrijving gelijk loopt met de afschrijving van het gebouw. In 2004 is het geheel afgeschreven.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen vertegenwoordigt een waarde van 159,3 miljoen euro en is geheel gewaardeerd met peildatum 1 januari 2011.

De verzekerde waarde van de gebouwen per 1 januari 2011 bedraagt 325,8 miljoen euro.

Vorraden

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Gebruiksgoederen	159	208

De post Vorraden heeft betrekking op de voorraad reproductie materiaal, de winkelvoorraden en de voorraad leer- en hulpmiddelen.

Vorderingen

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Debiteuren	3.995	3.501
Studenten/deelnemers/cursisten	22.528	20.268
Overige vorderingen	383	531
Overlopende activa	4.006	3.754
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-639	-454
	<u>30.273</u>	<u>27.600</u>

Overige vorderingen

Personeel	86	164
Overige	297	367
	<u>383</u>	<u>531</u>

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	1.731	1.643
Overige overlopende activa	2.275	2.111
	<u>4.006</u>	<u>3.754</u>

Voorziening wegens oninbaarheid

Stand per 1-1	-454	-285
Onttrekking	83	77
Dotatie	-268	-246
	<u>-639</u>	<u>-454</u>

Liquide middelen

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Kasmiddelen	33	27
Tegoeden op bankrekeningen	35.327	33.720
	<u>35.360</u>	<u>33.747</u>

De tegoeden op bankrekeningen staan voor het overgrote deel op een rekening courant waarover een afgesproken rentevergoeding wordt ontvangen. De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen is verdeeld in de volgende componenten:

	Stand per 1-1-2011	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2011
Algemene reserve	41.014	8.436	0	49.450
Bestemmingsreserve (publiek)	16.802	-6.048	0	10.754
Bestemmingsreserve (privaat)	2.460	586	0	3.046
Bestemmingsfonds (publiek)	93	0	-1	92
	<u>60.369</u>	<u>2.974</u>	<u>-1</u>	<u>63.342</u>
<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>				
Huisvesting en inventarissen	3.139	-8.108	0	-4.969
Innovatie	4.077	665	0	4.742
Sanering	4.895	937	0	5.832
Ziektevervanging	4.691	458	0	5.149
	<u>16.802</u>	<u>-6.048</u>	<u>0</u>	<u>10.754</u>

Hieronder volgt een korte beschrijving van de bestemmingsreserves (publiek):

- **Huisvesting en inventarissen**
De reserve is gevormd uit het saldo van de OKF-baten en de bijbehorende lasten inclusief investeringen in nieuwbouw, renovaties, bedrijfsaanpassingen en verbouwingen.
- **Innovatie**
Deze reserve is gevormd uit het saldo van begrote innovatieuitgaven en de bijbehorende lagere uitgaven met betrekking tot onderwijsontwikkeling en de ontwikkeling van extra hogeschooltaken.
- **Sanering**
Deze reserve is gevormd uit het saldo van begrote saneringsuitgaven en de bijbehorende lagere uitgaven met betrekking tot saneringsmaatregelen.
- **Ziektevervanging**
Deze reserve is gevormd met als bestemming om de lasten van personeelsleden die langer dan 12 maanden ziek zijn en meer dan 50% arbeidsongeschikt zijn te betalen.

Bestemmingsreserve (privaat)

Privaat	2.486	575	0	3.061
B.V. RDM Campus (vh CMK Lease)	-26	11	0	-15
	<u>2.460</u>	<u>586</u>	<u>0</u>	<u>3.046</u>

De reserve van de gefuseerde Transfergroep is verwerkt onder Privaat voor een bedrag van 482 duizend euro. De bestemming privaat is een risicobuffer voor toekomstige private ontwikkelingen.

Het eigen vermogen van de deelnemingen van de Hogeschool Rotterdam, valt ook onder de bestemmingsreserve *privaat*.

<i>Bestemmingsfonds (publiek)</i>	Stand per 1-1-2011	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2011
Schoolfonds	93	0	-1	92

De schoolfondsen zijn niet gevormd vanuit de rijksbijdragen en staan in principe ter vrije beschikking van de hogeschool.

Voorzieningen

Het verloop van deze post in het boekjaar is:

	Stand per 1-1-2011	Dotaties	Onttrekkingen / vrijval	Stand per 31-12-2011
<u>Personeelsvoorzieningen</u>				
Wachtgelden	2.985	1.651	1.628	3.008
WAO Eigen Risicodragerschap	1.059	115	202	972
Gratificatie ambtsjubileum	1.228	133	93	1.268
	<u>5.272</u>	<u>1.899</u>	<u>1.923</u>	<u>5.248</u>
<u>Overige voorzieningen</u>				
Waarborgfonds	1.147	0	0	1.147
Profileringsfonds	499	107	193	413
Asbestverwijdering	0	814	0	814
	<u>1.646</u>	<u>921</u>	<u>193</u>	<u>2.374</u>
	<u>6.918</u>	<u>2.820</u>	<u>2.116</u>	<u>7.622</u>

Onderverdeling saldo	< 1 jaar	> 1 jaar	Stand per 31-12-2011
<u>Personeelsvoorzieningen</u>			
Wachtgelden	1.575	1.433	3.008
WAO Eigen Risicodragerschap	194	778	972
Gratificatie ambtsjubileum	111	1.157	1.268
	<u>1.880</u>	<u>3.368</u>	<u>5.248</u>
<u>Overige voorzieningen</u>			
Waarborgfonds	0	1.147	1.147
Profileringsfonds	206	207	413
Asbestverwijdering	610	204	814
	<u>816</u>	<u>1.558</u>	<u>2.374</u>
	<u>2.696</u>	<u>4.926</u>	<u>7.622</u>

De toegepaste disconteringsvoet bedraagt 3%.

Hieronder volgt een korte beschrijving van de voorzieningen.

Wachtgelden

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten ten gevolge van verplichtingen inzake personeel dat een beroep kan doen op wachtgeld, zowel wettelijk als bovenwettelijk. Het wettelijk wachtgeld bedraagt maximaal 38 maanden.

WAO Eigenrisico Dragerschap

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten ten gevolge van WAO-verplichtingen. De hogeschool is per 2005 eigenrisicodragers voor de WAO geworden. De consequentie hiervan is dat de hogeschool iedere WAO'er de eerste vijf jaar dient door te betalen. De gevallen die na 1 januari 2007 zijn ontstaan dienen voor een maximum van 10 jaar te worden doorbetaald.

Gratificatie ambtjubileum

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten van gratificaties. De CAO bepaalt dat een personeelslid bij het bereiken van een 25-jarig en 40-jarig ambtsjubileum een gratificatie krijgt.

Waarborgfonds HBO

Deze voorziening is gevormd overeenkomstig het bepaalde in de statuten van de Stichting Waarborgfonds HBO, waarbij de Hogeschool Rotterdam krachtens artikel 2.15 van de WHW is aangesloten.

Profileringsfonds

Deze voorziening is gevormd ter financiële ondersteuning van studenten die niet voldoen aan de normen voor tempo- prestatiebeurs, dan wel studenten die buiten hun schuld vertraagd afstuderen (één en ander conform hetgeen bepaald is in de wet WHW, art. 7.51.) binnen de Hogeschool Rotterdam.

Asbestverwijdering

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor het verwijderen van asbest aan gebouwen die op termijn zullen moeten worden uitgevoerd.

Langlopende schulden

De specificatie is als volgt.

	Stand per 1-1-2011	Aflossingen 2011	Stand per 31-12-2011
Leningen OKF 417036787	7.226	338	6.888
Bouwlening 1225913I	5.527	5.527	0
Bouwlening 4393614I	5.527	191	5.336
Bouwlening 2860	276	0	276
Bouwlening 2873	33	0	33
	18.589	6.056	12.533

De looptijden en rentepercentages zijn als volgt.

	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
Leningen OKF 417036787	6.495	4.677	6,60%
Bouwlening 4393614I	5.019	4.002	4,40%
Bouwlening 2860	276	276	9,00%
Bouwlening 2873	33	33	6,38%
	11.823	8.988	

De *leningen OKF* betreft de oorspronkelijk 30-jarige lening van 43,8 miljoen euro afgesloten bij de ABN AMRO Bank N.V. In 2003, 2006 en 2009 is een extra aflossing gedaan op deze lening. Deze aflossingen hebben steeds betrekking op 25% van de oorspronkelijke lening. De aflossingsverplichting in 2012 bedraagt 0,4 miljoen euro. De resterende looptijd van de leningen bedraagt 12 jaar, het schuldrestant over 5 jaar bedraagt nog 4,7 miljoen euro.

In 2011 is een bouwlening met een restschuld van 5,5 miljoen euro in zijn geheel afgelost.

De bouwleningen betreft 3 leningen met een rentepercentage variërend van 4,4% tot 9,0%. De lening van 5,0% is nu geheel afgelost. De aflossingsverplichting in 2012 voor deze 3 leningen bedraagt 0,3 miljoen euro. Het schuldrestant over 5 jaar bedraagt 4,3 miljoen euro.

De lening OKF en bouwlening 4393614I zijn leningen met een variabele rente (3 maands-euribor verhoogd met een opslag) en deze zijn geswap met een percentage van 6,6% en 4,4%. De swaps zijn één op één gekoppeld aan de betreffende leningen, zowel qua looptijden als hoofdsommen en zijn derhalve niet speculatief. Ultimo 2011 bedraagt de marktwaarde van deze SWAPS 1,3 miljoen euro negatief. Op basis van de contractuele afspraken met de banken heeft HR geen verplichtingen tot eventuele stortingen van zogenaamde margin calls. Deze swapcontracten lopen af in 2013 en 2017. De leningen kunnen dan boetevrij worden afgelost of er zal herfinanciering plaats moeten vinden.

Ter meerdere zekerheid is naast een door de Stichting Waarborgfonds HBO verstrekte borgtocht een pandrecht verstrekt ten gunste van de geldgevers op het vorderingsrecht van de geldnemer jegens de Staat der Nederlanden in verband met de door geldnemer tot en met 2011 te ontvangen huisvestingsbijdragen.

Kortlopende schulden

De specificatie is als volgt.

	2011	2010
Crediteuren	9.570	10.152
OCW	0	148
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7.863	7.283
Schulden ter zake van pensioenen	2.198	1.983
Overlopende passiva	71.609	68.174
	<u>91.240</u>	<u>87.740</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	6.180	5.913
Omzetbelasting	39	2
Overige belastingen	178	0
Premies sociale verzekeringen	1.466	1.368
	<u>7.863</u>	<u>7.283</u>
Vooruitontvangen college-en lesgelden	36.632	34.671
Vooruitontvangen subsidies OCW	14.891	13.833
Vooruitontvangen baten privaat	1.680	1.131
Vooruitontvangen baten en subsidies	4.777	3.820
Vakantiegeld en -dagen	6.380	5.342
Accountants- en administratiekosten	101	124
Rente	833	833
Overige, huisvestingslasten	3.621	3.991
Overige	2.694	4.429
	<u>71.609</u>	<u>68.174</u>

3.7 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De stichting heeft een bankgarantie verstrekt tegenover de Stichting Waarborgfonds HBO ten bedrage van 1,1 miljoen euro. Daarnaast kan de stichting slechts leningen aangaan en/of gebouwen verkopen of in onderpand geven na uitdrukkelijke toestemming van de Stichting Waarborgfonds HBO. De stichting heeft naast de aangegeve leningen nog een kredietfaciliteit van 10 miljoen euro.

De stichting heeft vijf erfpachtovereenkomsten. Voor het Museumpark is dit recht, met als einddatum april 2089, gekocht voor een bedrag groot 2,6 miljoen euro. Voor de Wijnhaven 61 is dit recht, met als einddatum augustus 2047, gekocht voor een bedrag groot 1,7 miljoen euro. Voor de Kralingse Zoom, drie erfpachtovereenkomsten, is dit recht, met als einddatum september 2083, gekocht voor een bedrag groot 1,2 miljoen euro respectievelijk 0,1 miljoen euro en 1,4 miljoen euro.

RDM-verplichtingen

- er is een huurovereenkomst voor een periode van 10 jaar met het Havenbedrijf Rotterdam afgesloten. Voor de huur van de bedrijfshal, ad 0,3 miljoen euro, wordt de helft aan het Albeda College doorbelast;

Voor huurcontracten, onderhoudscontracten gebouwen, licentielasten en schoonmaaklasten zijn de volgende meerjarige verplichtingen aangegaan. De jaarbedragen zijn als volgt:

- huurcontracten korter dan een jaar 4,7 miljoen euro, 1 tot 5 jaar 16,7 miljoen euro en meer dan 5 jaar 16,7 miljoen euro;
- voor onderhoudscontracten zijn raamcontracten afgesloten waarvan het jaarbedrag op afroep 0,9 miljoen euro kan bedragen;
- voor licentielasten zijn raamcontracten afgesloten waarvan het jaarbedrag 2,7 miljoen euro bedraagt;
- voor schoonmaaklasten is een raamcontract afgesloten waarvan het jaarbedrag op afroep 2,7 miljoen euro kan bedragen. Het raamcontract loopt af in 2015;

Bij het tekenen van het huurcontract voor de Rochussenstraat is een bedrag van 2,4 miljoen euro als vordering ontstaan. Dit bedrag is begin 2012 ontvangen.

3.8 Niet uit de balans blijvende regelingen

De planning is dat in 2013 de stichting Waarborgfonds HBO zal worden opgeheven indien alle geborgde leningen zijn omgezet of afgelost. Een uitkering aan de hogeschool zal dan plaatsvinden. Ultimo 2011 is er een voorziening opgenomen van 1,1 miljoen euro.

3.9 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

BATEN

Rijksbijdragen

De baten uit rijksbijdragen zijn gebaseerd op het rijksbijdragenbestand d.d. 23 december 2011 van het ministerie van OCW.

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2011	2011	2010
Rijksbijdragen OCW	165.806	165.329	160.255
Overige subsidies OCW	11.178	12.814	9.324
	<u>176.984</u>	<u>178.143</u>	<u>169.579</u>
<i>Rijksbijdragen OCW</i>			
Normatieve Rijksbijdragen	163.368	162.890	146.605
Aanvullende rijksbijdrage huisvesting	2.438	2.439	13.650
	<u>165.806</u>	<u>165.329</u>	<u>160.255</u>

De Normatieve Rijksbijdrage is ten opzichte van de realisatie 2010 gestegen met 16,8 miljoen euro door de nieuwe bekostigingssystematiek en als gevolg hiervan de verschuiving uit de Aanvullende Rijksbijdrage Huisvesting.

De Aanvullende Rijksbijdrage Huisvesting nam met 11,2 miljoen euro af tot 2,4 miljoen euro. De verklaring voor deze daling is de verschuiving naar de Normatieve Rijksbijdrage zoals hierboven beschreven.

Ten opzichte van de realisatie 2010 zijn de overige subsidies OCW gestegen met 1,9 miljoen euro. Dit is vooral te verklaren door hogere baten voor de beroepskolomgelden 0,7 miljoen, kennisinnovatiemiddelen 0,7 miljoen euro, promotie vouchers 0,3 miljoen euro, functiemix 0,2 miljoen euro en taal & rekenen voor 0,1 miljoen euro. De Siriusgelden hebben een lagere baat van 0,1 miljoen euro.

Overige overheidsbijdragen en –subsidies

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2011	2011	2010
Overige overheidsbijdragen	<u>2.165</u>	<u>2.018</u>	<u>1.936</u>

Onder de overige overheidsbijdragen zijn de gelden opgenomen die zijn verkregen van het ministerie VWS voor werkgevers van de studenten van de masteropleidingen van het Instituut Gezondheidszorg.

College-, cursus, les- en examengelden

	Realisatie 2011	Begroot 2011	Realisatie 2010
Collegegelden sector HBO	48.971	48.028	45.612
Examengelden	14	0	10
	<u>48.985</u>	<u>48.028</u>	<u>45.622</u>

De collegegelden namen met 3,4 miljoen euro toe vanwege hogere tarieven maar vooral door de groei van het aantal studenten.

Ten opzichte van de realisatie 2010 is er een toename in de instellingscollegegelden doordat in 2010 voor 4 maanden en in 2011 voor 12 maanden instellingscollegegeld gerealiseerd is. Het aantal betalende studenten voor instellingscollegegeld is nagenoeg gelijk gebleven.

Baten werk in opdracht van derden

	Realisatie 2011	Begroot 2011	Realisatie 2010
Contractonderwijs	8.881	8.242	9.336
Overige baten werk in opdracht van derden	4.585	5.468	5.445
	<u>13.466</u>	<u>13.710</u>	<u>14.781</u>

De Baten werk in opdracht van derden namen ten opzichte van 2010 met 1,2 miljoen euro af tot 13,5 miljoen euro.

Overige baten

	Realisatie 2011	Begroot 2011	Realisatie 2010
Verhuur	1.256	1.075	1.169
Detachering personeel	705	763	651
Sponsoring	112	0	59
Overige	4.662	3.871	6.624
	<u>6.735</u>	<u>5.709</u>	<u>8.503</u>

De overige overige baten worden als volgt uitgesplitst:

Incassokosten machtigingen collegegelden	293	280	267
Vrijwillige studentenbijdragen	1.513	1.252	1.406
Opbrengst verkoop leermiddelen	754	690	781
Overige opbrengsten	2.102	1.649	4.170
	<u>4.662</u>	<u>3.871</u>	<u>6.624</u>

Ten opzichte van 2010 nemen de overige baten af met 1,8 miljoen euro. De verklaring is met name de daling bij de overige opbrengsten van 2,1 miljoen euro.

Ten opzichte van 2010 is er in 2011 geen 1,2 miljoen euro vrijval reservering btw, verder hebben er in 2010 correcties plaatsgevonden op voorgaande jaren.

Personeelslasten

	Realisatie 2011	Begroot 2011	Realisatie 2010
Lonen en salarissen	150.884	150.073	140.109
Overige personele lasten	28.176	29.181	25.808
Af: uitkeringen	-967	-900	-1.127
	<u>178.093</u>	<u>178.354</u>	<u>164.790</u>
<i>Lonen en salarissen</i>			
Brutolonen en salarissen	122.263	121.606	113.992
Sociale lasten	12.294	12.228	11.374
Pensioenpremies	16.327	16.239	14.743
	<u>150.884</u>	<u>150.073</u>	<u>140.109</u>
<i>Overige personele lasten</i>			
Dotaties personele voorzieningen	1.899	2.698	1.990
Personeel niet in loondienst	17.843	17.770	15.830
Overig	8.434	8.713	7.988
	<u>28.176</u>	<u>29.181</u>	<u>25.808</u>

Ten opzichte van 2010 zijn de personeelslasten gestegen met 13,3 miljoen euro naar 178,1 miljoen euro.

De lonen en salarissen zijn met 10,8 miljoen euro toegenomen. Deze stijging wordt bijna geheel verklaard door de toename van het personeelsbestand met 97 fte, de in de CAO toegekende verhogingen en gestegen pensioenpremies.

De Hogeschool Rotterdam kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Onderwijs. Beide regelingen zijn te karakteriseren als zogeheten toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de lengte van het dienstverband en het gemiddelde salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband.

De gehanteerde pensioenregeling van de stichting is een pensioenregeling die is ondergebracht bij het ABP.

De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling zijn:

- Er is sprake van een ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Er is sprake van een middelloonregeling.
- De pensioenleeftijd is 65 jaar.
- De regeling kent zowel een levenslang als een tijdelijk partner- en wezenpensioen, waarbij het partner- en wezenpensioen is verzekerd op risicobasis.

De belangrijkste kenmerken van de uitvoeringsovereenkomst zijn:

- Deelneming in het bedrijfstakpensioenfonds is verplicht gesteld voor de werknemers en bestuurders van de stichting.
- De stichting is uitsluitend verplicht tot betaling van de vastgestelde premies. Er is in geen geval een verplichting tot bijstorting.

De dekkingsgraad van het ABP is per 31 december 2011 gelijk aan 94% (2010: 105%).

Overige personele lasten

De dotaties aan personele voorzieningen zijn 0,1 miljoen euro lager hetgeen te verklaren is door de 0,6 miljoen euro lagere voorziening jubileum uitkering, een lagere dotatie aan de voorziening WAO Eigen Risicodragerschap van 0,1 miljoen euro en een toename bij de voorziening wachtgelden van 0,6 miljoen euro.

De lasten van personeel niet in loondienst zijn met 2,0 miljoen euro toegenomen. De toename is met name te verklaren doordat er meer vacatures zijn vervuld met personeel niet in loondienst.

De overige personeelslasten zijn toegenomen met 0,4 miljoen euro. Hier zijn met name de toenames in de scholingslasten en lasten woon-werk verkeer voor verantwoordelijk.

Afschrijvingslasten activa

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2011	2011	2010
Afschrijvingen gebouwen, verbouwingen en gebruiksrecht terreinen	10.186	10.400	9.762
Afschrijvingen inventarissen en apparatuur	6.331	6.854	6.368
	<u>16.517</u>	<u>17.254</u>	<u>16.130</u>

De afschrijvingen zijn met 0,4 miljoen euro gestegen. De afschrijvingslast voor apparatuur en inventaris bleef gelijk aan 2010 en de afschrijvingslast voor de gebouwen steeg met 0,4 miljoen euro welke met name te verklaren is door de ingebruikname van het paviljoen.

Huisvestingslasten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2011	2011	2010
Huur	4.165	4.387	3.125
Verzekeringen	173	188	189
Onderhoud	2.745	1.200	1.992
Schoonmaakkosten	2.723	2.631	2.818
Energie en water	2.319	2.941	2.862
Heffingen	795	846	745
Dotatie voorziening asbestverwijdering	814	0	0
Overige	3.248	1.235	3.552
	<u>16.982</u>	<u>13.428</u>	<u>15.283</u>

De huisvestingslasten zijn ten opzichte van 2010 toegenomen met 1,7 miljoen euro hetgeen te verklaren is door met name de toename door huurlasten Rochussenstraat, onderhoud en de dotatie voorziening asbestverwijdering. Afgenomen zijn de lasten voor energie en water en de overige huisvestingslasten.

Overige lasten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2011	2011	2010
Administratie- en beheerslasten	20.689	20.695	21.106
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	7.228	7.501	6.768
Dotatie overige voorzieningen	107	240	526
Overige	5.306	5.351	5.264
	<u>33.330</u>	<u>33.787</u>	<u>33.664</u>

<i>Administratie- en beheerslasten</i>	Realisatie 2011	Begroot 2011	Realisatie 2010
Advertentie en werving studenten	3.010	2.864	2.554
Telefoon	912	820	800
Porti	478	403	449
Drukwerk en kopieer	1.889	1.754	2.035
Kantoorbehoeften	481	606	452
Automatisering	509	530	491
Advies	3.315	3.509	3.388
Representatie	1.228	952	1.181
Kantine	2.283	1.769	2.008
Bank- en incassokosten	256	278	309
Reis en verblijf	2.035	2.333	1.829
Studentenvoorzieningen	2.525	2.291	2.781
Additionele beheerslasten (TR)	0		847
Overige beheerslasten	1.768	2.586	1.982
	20.689	20.695	21.106

De administratie en beheerslasten zijn met 0,4 miljoen euro afgenomen. Dit werd veroorzaakt door stijgende advertentie en werving studenten, telefoonkosten, kantinekosten en reis & verblijfskosten. Een afname in de lasten vond plaats bij de studentenvoorzieningen, overige beheerslasten en additionele beheerslasten (TR). Deze laatste is het gevolg van de fusie van de TR met de HR.

<i>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</i>			
Leermiddelen	2.438	2.545	2.263
Aanschaf apparatuur en inventarissen	439	302	229
Reparatie en onderhoud inventarissen	4.266	4.417	4.179
Verzekering inventarissen	85	237	97
	7.228	7.501	6.768

De inventaris, apparatuur en leermiddelen namen met 0,5 miljoen euro toe ten opzichte van 2010. De stijging bij de leermiddelen en de aanschaf apparatuur en inventarissen zijn hiervoor verantwoordelijk.

Dotatie overige voorzieningen

De dotatie aan het profileringsfonds is gedaald met 0,4 miljoen euro.

<i>Overige overige lasten</i>	Realisatie 2011	Begroot 2011	Realisatie 2010
Vergoeding uitbestede opleidingen	1.855	1.772	1.755
Overig	3.451	3.579	3.509
	5.306	5.351	5.264

De overige lasten bleven per saldo gelijk aan 2010. Er was een toename van de vergoeding uitbestede opleidingen van met 0,1 miljoen euro door de rijksbijdrage en een daling van 0,1 miljoen euro bij overig.

Financiële baten en lasten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2011	2011	2010
Rentebaten	721	500	366
Rentelasten (-/-)	-982	-1.010	-1.050
	<u>-261</u>	<u>-510</u>	<u>-684</u>

Het saldo van de financiële baten en lasten is ten opzichte van 2010 gedaald met 0,4 miljoen euro te verklaren door een stijging van de rentebaten door een hogere rente percentage en een daling van de rentelasten door reguliere aflossingen. De extra aflossing op de langlopende lening vond in december plaats.

3.10 Toelichting algemeen:

Bezoldiging van Raad van Toezicht

De bezoldiging voor de Raad van Toezicht bedraagt per jaar 10.900 euro voor de voorzitter en 7.600 euro voor de leden.

Voor meer informatie zie bijlage Model H: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders.

De personeelsbeloningen en andere (uitgestelde) vergoedingen worden verantwoord overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 271 Personeelsbeloningen.

ENKELVOUDIGE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3.11 Enkelvoudige balans per 31 december 2011

(na verwerking bestemming exploitatieresultaat)

Activa

(x € 1.000)

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	108.946	112.005
Financiële vaste activa	<u>317</u>	<u>452</u>
	109.263	112.457
Vlottende activa		
Vorraden	159	208
Vorderingen	30.091	27.001
Liquide middelen	<u>35.201</u>	<u>30.720</u>
	<u>65.451</u>	<u>57.929</u>
<u>Totaal activa</u>	<u><u>174.714</u></u>	<u><u>170.386</u></u>

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
		Passiva (x € 1.000)
Eigen Vermogen	63.342	60.369
Vorzieningen	7.622	6.918
Langlopende schulden	12.533	18.589
Kortlopende schulden	<u>91.217</u>	<u>84.510</u>
<u>Totaal passiva</u>	<u><u>174.714</u></u>	<u><u>170.386</u></u>

3.12 Enkelvoudige staat van baten en lasten 2011

Baten

(x € 1.000)

	Realisatie 2011	Begroting 2011	Realisatie 2010
Rijksbijdragen	176.984	178.143	169.579
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.165	2.018	1.936
College-, cursus-, les- en examengelden	48.985	48.028	45.622
Baten werk in opdracht van derden	13.169	13.710	12.033
Overige baten	6.864	5.194	8.722
Totaal baten	248.167	247.093	237.892
Lasten			
	Realisatie 2011	Begroting 2011	Realisatie 2010
Personeelslasten	178.148	178.297	163.439
Afschrijvingen	16.517	17.254	16.095
Huisvestingslasten	16.887	13.154	15.065
Overige lasten	33.223	33.603	32.575
Totaal lasten	244.775	242.308	227.174
Saldo baten en lasten	3.392	4.785	10.718
Financiële baten en lasten	257	510	704
Resultaat	3.135	4.275	10.014
Belastingen	178	0	0
Resultaat deelnemingen	17	0	-144
Totaal resultaat	2.974	4.275	9.870

3.13 Toelichting op de enkelvoudige balans 2011

Financiële activa

Deelnemingen

	TRO	ITOR	BV RDM	Totaal
Boekwaarde 1-1-2011	479	0	-27	452
Uit consolidatie (juridische fusie)	-479	0	0	-479
Nieuw in consolidatie (voormalige deelneming TRO)	0	-423	0	-423
Correctie resultaat vorig boekjaar	0	0	-7	-7
Resultaat boekjaar	0	0	18	18
Saldo 31-12-2011	0	-423	-16	-438

Vorderingen op deelnemingen

	ITOR	BV RDM	Totaal
Saldo 1-1-2011	0	0	0
Nieuw in consolidatie (voormalige vordering deelneming TRO)	434	0	434
Nieuw verstrekt	0	765	765
Aflossingen	0	-444	-444
Saldo 31-12-2011	434	321	755

Totaal financiële vaste activa

12	305	317
----	-----	-----

Vorderingen

	2011	2010
Debiteuren	3.839	2.367
Studenten/deelnemers/cursisten	22.528	20.268
Overige vorderingen	680	1.443
Overlopende activa	3.684	3.351
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-639	-429
	<u>30.092</u>	<u>27.001</u>

Overige vorderingen

Personeel	87	164
Overige	593	1.280
	<u>680</u>	<u>1.443</u>

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	1.731	1.645
Overige overlopende activa	1.953	1.706
	<u>3.684</u>	<u>3.351</u>

Voorziening wegens oninbaarheid

Stand per 1-1	-454	-260
Onttrekking	83	77
Dotatie	-268	-246
	<u>-639</u>	<u>-429</u>

Kortlopende Schulden

De specificatie is als volgt.

	2011	2010
Crediteuren	9.559	9.938
OCW	0	148
Schulden aan andere deelnemingen	108	0
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7.863	7.253
Schulden ter zake van pensioenen	2.198	1.983
Overlopende passiva	<u>71.489</u>	<u>65.188</u>
	<u>91.217</u>	<u>84.510</u>
 <i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	6.180	5.885
Omzetbelasting	39	0
Overige belastingen	178	0
Premies sociale verzekeringen	<u>1.466</u>	<u>1.368</u>
	<u>7.863</u>	<u>7.253</u>
Vooruitontvangen college-en les gelden	36.632	34.671
Vooruitontvangen subsidies OCW	14.891	13.833
Vooruitontvangen baten privaat	1.680	0
Vooruitontvangen baten en subsidies	4.777	3.820
Vakantiegeld en -dagen	6.380	5.342
Accountants- en administratiekosten	101	124
Rente	833	833
Overige	<u>6.195</u>	<u>10.385</u>
	<u>71.489</u>	<u>65.188</u>

3.14 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten 2011

Specificatie accountantslasten	Realisatie 2011	Realisatie 2010
Onderzoek van de jaarrekening	114	112
Andere controleopdrachten	43	73
Adviesdiensten op fiscaal terrein	23	34
Andere niet-controlediensten	52	28
	<u>232</u>	<u>247</u>

4. Overige gegevens

4.1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Hogeschool Rotterdam

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting Hogeschool Rotterdam te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2011 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het college van bestuur

Het college van bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het college van bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijs controleprotocol OCW/EL&I 2011. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool Rotterdam per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met de regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2011 voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijs controleprotocol OCW/EL&I 2011.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE BIJ OF KRACHTENS DE WET GESTELDE EISEN

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 11 juni 2012

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. J.C. Besters RA

4.2 Bevestiging college van bestuur

In het kader van de uitbreiding op artikel 31 lid 1 van de Richtlijn verslaggeving Hoger Onderwijs zoals met ingang van 29 januari 2005 is ingevoerd verklaart het College van Bestuur als volgt.

Alle bekende en van belang zijnde informatie voor het afgeven van de controleverklaring is aan de accountant verstrekt. Daarnaast bevestigt het College van Bestuur niet betrokken te zijn geweest bij onregelmatigheden gericht op het beïnvloeden van de rijksbijdrage.

4.3 Resultaatbestemming

Algemene reserve	8.436
Bestemmingsreserve (publiek)	-6.048
Bestemmingsreserve (privaat)	<u>586</u>
Resultaat	<u><u>2.974</u></u>

Bijlagen

5.1 Gegevens over de rechtspersoon

HOGESCHOOL ROTTERDAM

Museumpark 40
Postbus 25035
3001 HA ROTTERDAM

Administratie: 30299 - 22 OJ

Contactpersoon: drs. A.M.J.B.H. van den Assum
telefoon 010 – 794 45 24

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2011	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2011	Resultaat jaar 2011	Art 2: 403 BW	Deelname	Consolidatie
				EUR	EUR	Ja/Nee	%	J/N
BV RDM Campus	B.V.	Rotterdam	4	-15.811	17.516	Nee	100	J
ltor BV	B.V.	Rotterdam	4	-422.954	-425	Nee	100	J

Het resultaat 2010 van de BV RDM Campus is na de vaststelling van de jaarrekening 2010 van de Hogeschool Rotterdam nog gewijzigd. Het resultaat 2010 is met 7.371 euro naar beneden bijgesteld.

Model F – Vermelding op basis van de WOPT

(* 1.000 euro)

	Duur dienstverband		Belastbaar loon		Uitkeringen		Voorziening beloning		Totaal	
	Vanaf	Tot	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Voorzitter CvB	1-jan	31-dec	166	159	-	-	42	41	208	200

Model G – Verantwoording subsidies

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2 Aflopend per ultimo verslagjaar

A

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Totale kosten EUR
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -50705 M	2010	145.267	145.267	51.682
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -53681 M	2010	20.952	20.952	20.952
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -73336 M	2010	130.644	130.644	38.412
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -53844 M	2010	-6.984	-6.984	0
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -83902 M	2010	-2.794	-2.794	0
Subsidie regeling 2e graden HBO	BEK-2011/18366	2011	11.071	11.071	11.071
Totaal			298.157	298.157	122.117

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Saldo EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Lasten in verslagjaar EUR	Totale kosten EUR	Saldo nog te besteden EUR
Sirius programma	OND/ODB-09/69873 M	2010	2.697.000	448.600	1.324.800	130.000	383.000	941.800
Lerarenbeurs deel 2011/2012	BEK - 2011/130 M	2011	2.794	0	2.794	0	0	2.794
Lerarenbeurs deel 2011/2012	BEK - 2011/18370	2011	4.190	0	4.190	0	0	4.190
Lerarenbeurs deel 2011/2012	376120-2	2011	173.902	0	173.902	29.624	29.624	144.278
Lerarenbeurs deel 2011/2012	376120-2	2011	220.563	0	220.563	34.920	34.920	185.643
Totaal			3.098.449	448.600	1.726.249	194.544	447.544	1.278.705

**OCW Vooruitontvangen
subsidies**

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Saldo EUR	Lasten in verslagjaar EUR	Saldo nog te besteden EUR
Beroepskolom		21-9-2010	887.704	2.863.162	1.100.855	2.650.011
G4/G5 gelden	286306/1	21-9-2010	2.733.705	0	2.733.705	0
Summercourses	286306/1	21-9-2010	87.550	0	87.550	0
Functiemix	286306/1	21-9-2010	1.988.322	302.292	2.290.614	0
Taal en Rekenen	286306/1	21-9-2010	133.439	0	133.439	0
Kennisinnovatie hbo	286306/1	21-9-2010	4.981.435	8.877.156	4.152.855	9.705.735
Promotievouchers	286306/1	21-9-2010	388.829	1.054.693	362.872	1.080.650
Totaal			11.200.984	13.097.303	10.861.891	13.436.396

Totaal verantwoording overige subsidies OCW:

11.178.551

Totaal verantwoording vooruitontvangen subsidies OCW:

14.891.142

Model H: Bezoldiging bestuurders

Is er een bezoldiging van de bestuurders
Is er een bezoldiging van de toezichthouders

	Arbeidsovk. /werkzaam heden Vanaf	Arbeidsovk./ werkzaamhe den Tot	Ingang dienst- verband Datum	Taakomvang Fte	Dienstbetrekking /Interim D of I	Beloningen periodiek 2011 EUR	Bonusbet. /gratificatie 2011 EUR	Beloning bet. op termijn 2011 EUR
Bestuurders								
- drs. J.A.C.F. Tuytel (voorzitter)	1-3-1996	31-7-2012	1-8-1973	1	D	184.100	-	27.099
- drs. G.J. van Drielen (lid)		vast	1-3-1997	1	D	157.377	-	22.772
- J.G. Roelof (lid)	1-9-2010	31-8-2014	1-8-1991	1	D	157.358	-	22.772
Totaal Bestuurders						<u>498.835</u>	-	<u>72.643</u>
Toezichthouders								
- drs. C.W. van der Waaij, RA (voorzitter)					nvt	12.636		
- mr. W. Sorgdrager					nvt	7.821		
- ir. C.J.M. Asselbergs					nvt	8.738		
- mr. J.F. de Haas					nvt	8.738		
- drs. C.A.C.M. Oomen					nvt	7.821		
Totaal Toezichthouders						<u>45.754</u>	-	-

De beloningen voor de Toezichthouders bedragen €10.900 euro voor de voorzitter en € 7.600 voor de leden. In de periodiek betaalde beloningen zijn de beloningen inclusief werkgeverslasten opgenomen.